III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 26ης Απριλίου 2023

σχετικά με πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 648/2012, (ΕΕ) αριθ. 575/2013 και (ΕΕ) 2017/1131 όσον αφορά μέτρα για τον μετριασμό της υπερβολικής έκθεσης σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των αγορών εκκαθάρισης της Ένωσης και με πρόταση οδηγίας για την τροποποίηση των οδηγιών 2009/65/ΕΕ, 2013/36/ΕΕ και (ΕΕ) 2019/2034 όσον αφορά την αντιμετώπιση του κινδύνου συγκέντρωσης έναντι των κεντρικών αντισυμβαλλομένων και του κινδύνου αντισυμβαλλομένου στις κεντρικά εκκαθαριζόμενες συναλλαγές παραγώγων

(CON/2023/11)

(2023/C 204/03)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 31 Ιανουαρίου 2023 και 6 Φεβρουαρίου 2023 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αντίστοιχα, για τη διατύπωση γνώμης σχετικά με πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 648/2012, (ΕΕ) αριθ. 575/2013 και (ΕΕ) 2017/1131 όσον αφορά μέτρα για τον μετριασμό της υπερβολικής έκθεσης σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των αγορών εκκαθάρισης της Ένωσης [1] (εφεξής ο «προτεινόμενος κανονισμός») και με πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των οδηγιών 2009/65/ΕΕ, 2013/36/ΕΕ και (ΕΕ) 2019/2034 όσον αφορά την αντιμετώπιση του κινδύνου συγκέντρωσης έναντι των κεντρικών αντισυμβαλλομένων και του κινδύνου αντισυμβαλλομένου στις κεντρικά εκκαθαριζόμενες συναλλαγές παραγώγων [2] (εφεξής η «προτεινόμενη οδηγία»).

Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της ΕΚΤ βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι ο προτεινόμενος κανονισμός και η προτεινόμενη οδηγία περιέχουν διατάξεις που επηρεάζουν: 1) τα βασικά καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) να χαράζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική και να προωθεί την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών, βάσει του άρθρου 127 παράγραφος 2 πρώτη και τέταρτη περίπτωση της Συνθήκης· 2) το καθήκον του ΕΣΚΤ να συμβάλλει στην ομαλή άσκηση πολιτικών τις οποίες επιδιώκουν οι αρμόδιες αρχές και οι οποίες αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, βάσει του άρθρου 127 παράγραφος 5 της Συνθήκης· και 3) τα καθήκοντα που απονέμονται στην ΕΚΤ σχετικά με την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Γενικές παρατηρήσεις

Η ΕΚΤ υποστηρίζει τη δέσμη μέτρων που προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και που αποσκοπεί στην ενίσχυση του κεντρικού συστήματος εκκαθάρισης της Ένωσης με την εισαγωγή στοχευμένων βελτιώσεων του ρυθμιστικού πλαισίου. Η ΕΚΤ αναγνωρίζει ότι η ύπαρξη ανθεκτικών και καλά ανεπτυγμένων κεντρικών αντισυμβαλλόμενων είναι κρίσιμη για την εύρυθμη λειτουργία της ένωσης κεφαλαιαγορών.

Πρώτον, η ΕΚΤ χαιρετίζει τα προτεινόμενα μέτρα για ενίσχυση της ασφάλειας και ανθεκτικότητας της κεντρικής εκκαθάρισης στην ΕΕ μέσω της ενδυνάμωσης της συνεργασίας μεταξύ αρχών και, ενόψει των εξελισσόμενων χρηματοοικονομικών κινδύνων, της επικαιροποίησης των απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και για τα ανοίγματα των τραπεζών στους τελευταίους. Δεύτερον, η ΕΚΤ υποστηρίζει τα προτεινόμενα μέτρα εξορθολογισμού των εποπτικών διαδικασιών για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους προκειμένου να μπορούν οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι στην ΕΕ να μπορούν να ανταποκρίνονται ταχύτερα στις νέες εξελίξεις της αγοράς. Τρίτον, η ΕΚΤ αναγνωρίζει την ανάγκη λήψης πρόσθετων μέτρων για τη μείωση των υπερβολικών ανοιγμάτων πελατών και εκκαθαριστικών μελών της ΕΕ σε κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους τρίτων χωρών με σκοπό τον περιορισμό πιθανών κινδύνων που εκφεύγουν του πλήρους ελέγχου των αρχών της Ένωσης.

[1] COM(2022) 697 final.
[2] COM(2022) 698 final.

Η ύπαρξη εύρωστων ρυθμίσεων που διαφυλάσσουν την ασφάλεια και ευρωστία της κεντρικής εκκαθάρισης στην ΕΕ είναι ουσιαστικής σημασίας για το Ευρωσύστημα ως κεντρική τράπεζα έκδοσης. Τυχόν διαταραχές κεντρικών αντισυμβαλλόμενων με σημαντικές δραστηριότητες σε ευρώ θα μπορούσαν να επιδράσουν αρνητικά στη θέση ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ και στην ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών, εγείροντας κινδύνους για την αποτελεσματική μετάδοση της νομισματικής πολιτικής, και, τελικά, για την επίτευξη του πρωταρχικού σκοπού του Ευρωσυστήματος περί διατήρησης της σταθερότητας των τιμών ([3]). Ένα ισχυρό κεντρικό σύστημα εκκαθάρισης της Ένωσης είναι σημαντικό και για τον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό (ΕΕΜ) λόγω του μεγέθους των ανοιγμάτων των εποπτευόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων του ΕΕΜ σε κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους της ΕΕ.

Ειδικές παρατηρήσεις

1. ***Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ αρχών***

Η ΕΚΤ υποστηρίζει την προτεινόμενη ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ αρχών σε ενωσιακό επίπεδο και τον διευρυμένο ρόλο της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ) στην προώθηση της εποπτικής σύγκλισης, ιδίως μέσω της συμμετοχής στην ψηφοφορία και της γνωμοδότησης σε εποπτικά ζητήματα, αλλά και μέσω του συντονισμού σε συνθήκες κρίσης. Η ΕΚΤ θεωρεί ότι τούτο συνιστά βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση μιας ενισχυμένης εποπτείας της κεντρικής εκκαθάρισης σε ενωσιακό επίπεδο, συνεκτιμώντας την ανάπτυξη των δυνατοτήτων εκκαθάρισης εντός της Ένωσης και τον σχετικό κίνδυνο με τη διασυνοριακή διάσταση που ενέχει. Η σπουδαιότητα και η πολυπλοκότητα των κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ, οι οποίες αναμένεται να αυξηθούν με την εφαρμογή της απαίτησης ενεργού λογαριασμού, καθώς και η διασύνδεση των κεντρικών αντισυμβαλλομένων με εκκαθαριστικά μέλη τους που είναι σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα, συνεπάγονται την ανάγκη ενισχυμένης εποπτείας σε ενωσιακό επίπεδο και διαχείρισης της ενδεχόμενης εξάπλωσης του συστημικού κινδύνου σε περισσότερα κράτη μέλη.

1.1. *Σώματα*

1.1.1. Συνεχής συμμετοχή του σώματος: γνώμες και ετήσια διαδικασία επανεξέτασης

Το πλαίσιο των σωμάτων εποπτικών αρχών που θεσπίστηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]) (στο εξής ο «EMIR») έχει αποδειχθεί αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης των συγκεκριμένων προκλήσεων κεντρικής εκκαθάρισης τις οποίες εγείρουν οι οξείες επιπτώσεις των κινδύνων από τη λειτουργία των κεντρικών αντισυμβαλλομένων σε διασυνοριακό και τομεακό επίπεδο. Τα σώματα παρέχουν στις αρχές διαφορετικών χωρών με διαφορετικές εντολές τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν και να παρέχουν πληροφορίες, καθώς και να διατυπώνουν προβληματισμούς όσον αφορά τις προσεγγίσεις της διαχείρισης κινδύνων και το φάσμα υπηρεσιών των κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ. Επί του παρόντος τα σώματα γνωμοδοτούν, μεταξύ άλλων, σχετικά με την αδειοδότηση των κεντρικών αντισυμβαλλομένων, την επέκταση των δραστηριοτήτων και υπηρεσιών τους και σημαντικές αλλαγές στα μοντέλα. Ωστόσο, σήμερα οι μορφές ανταπόκρισης των κεντρικών αντισυμβαλλομένων όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνων στις διαρκώς διαμορφούμενες εξελίξεις και τους κινδύνους της αγοράς δεν εξετάζονται στο πλαίσιο επίσημων διαδικασιών των σωμάτων, εκτός εάν συνεπάγονται σημαντική αλλαγή των δραστηριοτήτων ή των μοντέλων κινδύνου.

Ενόψει μιας ενισχυμένης συμμετοχής του σώματος σε συνεχή βάση η ΕΚΤ υποστηρίζει πλήρως την πρόταση της Επιτροπής, η αρμόδια αρχή κάθε κεντρικού αντισυμβαλλομένου να υποβάλλει στο σώμα τουλάχιστον σε ετήσια βάση ολοκληρωμένη έκθεση για την επανεξέταση της συμμόρφωσης του κεντρικού αντισυμβαλλομένου με τις διατάξεις του EMIR και την αξιολόγηση των κινδύνων στους οποίους αυτός εκτίθεται ([5]). Η ΕΚΤ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση της Επιτροπής να απαιτείται από το σώμα να γνωμοδοτεί επιπρόσθετα και αναφορικά με βασικές εποπτικές αποφάσεις, για παράδειγμα αναφορικά με τιςεκθέσεις επανεξέτασης και αξιολόγησης του κεντρικού αντισυμβαλλομένου, τις απαιτήσεις περιθωρίου ασφαλείας και τυχόν ανακλήσεις της άδειας λειτουργίας ([6]).

([3]) Βλέπε γενικές παρατηρήσεις της γνώμης CON/2017/39 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 4ης Οκτωβρίου 2017, αναφορικά με πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών) και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 όσον αφορά τις διαδικασίες για την αδειοδότηση κεντρικών αντισυμβαλλομένων και τις αρχές που συμμετέχουν και τις απαιτήσεις για την αναγνώριση κεντρικών αντισυμβαλλομένων τρίτων χωρών (ΕΕ C 385 της 15.11.2017, σ. 3). Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ είναι διαθέσιμες στο EUR-Lex.

([4]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (ΕΕ L 201 της 27.7.2012, σ. 1).

([5]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 16 στοιχείο β) του προτεινόμενου κανονισμού.

([6]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 12 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 17β παράγραφος 1 στοιχείο β) στον κανονισμό EMIR.

Σύμφωνα με το προτεινόμενο πλαίσιο, οι γνώμες του σώματος, πέραν της συμφωνίας ή διαφωνίας με ορισμένες εποπτικές αποφάσεις, μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν όρους και συστάσεις που το ίδιο θεωρεί αναγκαίες για τον μετριασμό τυχόν ανεπαρκειών στη διαχείριση κινδύνων του κεντρικού αντισυμβαλλομένου ([7]). Η ΕΚΤ επιδοκιμάζει τον προτεινόμενο κανονισμό ως προς το ότι επιτρέπει στα μέλη των σωμάτων να διευκρινίζουν τους λόγους στους οποίους βασίζεται η ψήφος τους και να επισημαίνουν τυχόν εναπομένουσες ανησυχίες. Προς περαιτέρω ενίσχυση της διαδικασίας ψηφοφορίας τα μέλη του σώματος θα πρέπει εξάλλου να ενθαρρύνονται να αιτιολογούν τις ψήφους τους στη διαδικασία γνωμοδότησης, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στην αρμόδια αρχή του κεντρικού αντισυμβαλλομένου να επωφελείται περισσότερο από τις διάφορες οπτικές που αυτά αποτυπώνουν στη γνώμη. Τέλος, η ΕΚΤ υποστηρίζει την προτεινόμενη υποχρέωση της αρμόδιας για τον κεντρικό αντισυμβαλλόμενο αρχής να αιτιολογεί πλήρως την απόφασή της για τυχόν σημαντικές αποκλίσεις από τη γνώμη του σώματος ([8]). Η ΕΚΤ πιστεύει ότι αυτά τα προτεινόμενα μέτρα θα ενισχύσουν τη συμμετοχή των σωμάτων σε συνεχή βάση και θα συμβάλουν στο να διασφαλιστεί ότι η εποπτεία των κεντρικών αντισυμβαλλομένων στηρίζει την ουσιαστική συνεργασία με όλες τις οικείες αρχές και επωφελείται από τις οπτικές που αυτές υιοθετούν.

Η ΕΚΤ υποστηρίζει τη διάταξη του προτεινόμενου κανονισμού κατά την οποία τα μέλη των σωμάτων πρέπει να συνεισφέρουν περισσότερο στη διεξαγωγή της ετήσιας διαδικασίας επανεξέτασης, προτείνει δε η εν λόγω συνεισφορά να μην περιορίζεται απλώς στον καθορισμό της συχνότητας και του βάθους της ετήσιας επανεξέτασης, αλλά να καλύπτει και το ουσιαστικό εποπτικό επίκεντρο της εν λόγω επανεξέτασης.

1.1.2. Συνεργασία στο πλαίσιο μεικτών εποπτικών ομάδων (ΜΕΟ)

Η ΕΚΤ υποστηρίζει πλήρως την πρόθεση στην οποία εδράζεται η πρόταση για συμμετοχή των ΜΕΟ στην εποπτεία των αδειοδοτημένων κεντρικών αντισυμβαλλομένων στην ΕΕ. Η ενίσχυση της συμμετοχής των μελών του σώματος στη διαδικασία της συνεχούς εποπτείας — ιδίως όσον αφορά την επανεξέταση της εφαρμογής των διαδικασιών μη διατύπωσης αντιρρήσεων, τις επιτόπιες επιθεωρήσεις και στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας επανεξέτασης — αποτελεί ένα βήμα προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της εποπτείας σε επίπεδο Ένωσης. Αυτό θα βοηθήσει τα μέλη του σώματος να αποκτήσουν βαθύτερη κοινή αντίληψη των βασικών εξελίξεων που επηρεάζουν τους κινδύνους και τη διαχείριση κινδύνων των κεντρικών αντισυμβαλλομένων, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του διαλόγου μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κεντρικών αντισυμβαλλομένων και των μελών των σωμάτων σε ολόκληρη την Ένωση. Θα επιτρέψει επίσης τη συγκέντρωση των πόρων των αρμόδιων αρχών και των σωμάτων των κεντρικών αντισυμβαλλομένων, η οποία θα συμβάλει περαιτέρω στη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας της εποπτείας των κεντρικών αντισυμβαλλομένων στην ΕΕ προς όφελος τόσο των εθνικών αρμόδιων αρχών όσο και των μελών των σωμάτων.

Ωστόσο, η ΕΚΤ δεν θεωρεί αναγκαία τη σύσταση νέου εποπτικού οργάνου για τον σκοπό αυτό, καθώς αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη θεσμική πολυπλοκότητα. Προς διασφάλιση της αναλογικότητας η ΕΚΤ προτείνει το προτεινόμενο πλαίσιο να βασιστεί στην υφιστάμενη συνεργασία εντός του ισχύοντος πλαισίου λειτουργίας των σωμάτων. Σε αυτό το πνεύμα η ΕΚΤ προτείνει να ανατεθούν τα προβλεπόμενα καθήκοντα των ΜΕΟ στο σώμα ως κοινές εποπτικές δραστηριότητες, με την εκούσια συμμετοχή των μελών των σωμάτων σύμφωνα με την αρχή της «μη υποχρέωσης - μη απαγόρευσης». Εφόσον κανένα μέλος του σώματος δεν συμμετάσχει εκούσια σε κοινή εποπτική δραστηριότητα με την αρμόδια αρχή, αυτό θα συνεπάγεται ότι η τελευταία αναλαμβάνει το συγκεκριμένο καθήκον μόνη της.

Για τους σκοπούς ενσωμάτωσης των κοινών εποπτικών δραστηριοτήτων στις υφιστάμενες διαδικασίες των σωμάτων η ΕΚΤ προτείνει να προστεθεί ένα επιπλέον στοιχείο στην έκθεση των αρμόδιων αρχών των κεντρικών αντισυμβαλλομένων σχετικά με την ετήσια διαδικασία επανεξέτασης ([9]), δηλαδή ένα σχέδιο για κοινές εποπτικές δραστηριότητες κατά την εκάστοτε επόμενη ετήσια περίοδο επανεξέτασης.

Εκτός από τα καθήκοντα των ΜΕΟ βάσει του προτεινόμενου κανονισμού, η ΕΚΤ προτείνει επίσης κοινές εποπτικές δραστηριότητες όσον αφορά την παροχή πληροφοριών για τη διαδικασία μη διατύπωσης αντιρρήσεων σχετικά με την έγκριση αλλαγών στα μοντέλα περιθωρίου ασφαλείας των κεντρικών αντισυμβαλλομένων, καθώς και για τη διενέργεια της ετήσιας επανεξέτασης και αξιολόγησης που διενεργείται από την αρμόδια αρχή για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ ([10]). Οι κοινές εποπτικές δραστηριότητες θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν πιθανές ασκήσεις επί χάρτου ως πρόσθετο εργαλείο για συνεργατικές αξιολογήσεις των κινδύνων και των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων του κεντρικού αντισυμβαλλομένου. Για να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική συμμετοχή όλων των αρχών στις διαδικασίες μη διατύπωσης αντιρρήσεων, συμπεριλαμβανομένου του σώματος, η ΕΚΤ προτείνει την επιμήκυνση του αντίστοιχου χρονοδιαγράμματος αξιολόγησης (βλ. παράγραφο 3.2 κατωτέρω).

([7]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 12 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 17β παράγραφος 2 στοιχείο γ) στον κανονισμό EMIR.

([8]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 12 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 17β παράγραφος 3 στον κανονισμό EMIR.

([9]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 16 του προτεινόμενου κανονισμού.

([10]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 16 του προτεινόμενου κανονισμού, το οποίο τροποποιεί το άρθρο 21 του κανονισμού EMIR.

Προκειμένου να διατηρηθεί η ευελιξία ως προς εποπτικές ανησυχίες που ενδέχεται να προκύψουν ad hoc, θα πρέπει τυχόν κοινές εποπτικές δραστηριότητες να μπορούν να επεκταθούν σε τομείς που δεν είχαν προβλεφθεί κατά τον χρόνο της εκάστοτε προηγούμενης ετήσιας αξιολόγησης. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΚΤ επικροτεί τη δυνατότητα των αρμόδιων αρχών των κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ να ζητούν συνδρομή στο πλαίσιο των εν εξελίξει εποπτικών εργασιών ([11]), σύμφωνα με την αρχή της «μη υποχρέωσης - μη απαγόρευσης».

Εάν συσταθούν ΜΕΟ κατά την πρόταση της Επιτροπής, η ΕΚΤ θα στηρίξει τη συμμετοχή των αρμόδιων εποπτικών αρχών των εκκαθαριστικών μελών στις ΜΕΟ, δεδομένης της σημασίας του δεσμού μεταξύ των εκκαθαριστικών μελών και των κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ, καθώς και των σχετικών κεντρικών τραπεζών έκδοσης και των φορέων επίβλεψης, δεδομένης της ευρύτερης συστημικής οπτικής τους όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνων των κεντρικών αντισυμβαλλομένων.

1.2. *Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ)*

1.2.1. Ο ρόλος της ΕΑΚΑΑ στην προώθηση της εποπτικής σύγκλισης και στον περιορισμό των διασυνοριακών κινδύνων

Η εύρυθμη λειτουργία της ένωσης κεφαλαιαγορών απαιτεί στενά ευθυγραμμισμένες πρακτικές στην εποπτεία των κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ. Αποσκοπώντας στην περαιτέρω προώθηση της εποπτικής σύγκλισης και τη συνεπή εφαρμογή του EMIR μεταξύ κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ η ΕΚΤ υποστηρίζει τις προτάσεις για ενίσχυση του ρόλου της ΕΑΚΑΑ ως μίας από τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές. Ειδικότερα, η ΕΑΚΑΑ θα πρέπει να έχει δικαίωμα ψήφου στα σώματα και να γνωμοδοτεί για σχέδια εποπτικών αποφάσεων που αφορούν την ετήσια επανεξέταση και αξιολόγηση, τις απαιτήσεις περιθωρίου ασφαλείας και την ανάκληση των αδειών λειτουργίας. Η ΕΚΤ υποστηρίζει επίσης την προτεινόμενη διαδικασία για τις γνωμοδοτήσεις της ΕΑΚΑΑ προς την αρμόδια αρχή του κεντρικού αντισυμβαλλομένου της ΕΕ ([12]). Αυτό συνάδει πλήρως με την οριζόντια συμμετοχή της ΕΑΚΑΑ σε όλα τα σώματα, καθώς και με την εξ αυτής απορρέουσα μοναδική ικανότητά της και τον σημαντικό ρόλο της στην προώθηση της συνεπούς αξιολόγησης κοινών θεμάτων σε όλα τα σώματα.

1.2.2. Διασυνοριακός συντονισμός σε καταστάσεις κρίσης

Η ΕΚΤ αναγνωρίζει ότι υφίσταται ανάγκη ενίσχυσης του πλαισίου της Ένωσης για συντονισμό μεταξύ των σχετικών αρχών σε περίπτωση ακραίων καταστάσεων που επηρεάζουν ή είναι πιθανό να επηρεάσουν τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ ή τις αγορές που εκκαθαρίζονται κεντρικά γενικότερα. Αυτό είναι κρίσιμο τόσο για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των κινδύνων μετάδοσης σε ολόκληρη την Ένωση, οι οποίοι ανακύπτουν από ακραίες καταστάσεις σε μεμονωμένους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ, σε πρώιμο στάδιο και με σκοπό την επίτευξη μιας καλά συντονισμένης ανταπόκρισης σε ενωσιακό επίπεδο σε τέτοιες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης σε ολόκληρη την Ένωση. Ένα πιο συγκεκριμένο πλαίσιο για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης θα συμβάλει στην αποσαφήνιση των προσδοκιών των οικείων αρχών και των κεντρικών αντισυμβαλλομένων σχετικά με τα πρακτικά βήματα που πρέπει να ακολουθούνται, θα επιταχύνει την ανταπόκριση της Ένωσης σε τέτοιες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και θα μειώσει τον πιθανό κίνδυνο αντικρουόμενων προσεγγίσεων αυτών των αρχών.

Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ χαιρετίζει την προτεινόμενη αναθεώρηση των διατάξεων για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ([13]), συμπεριλαμβανομένων της εξειδίκευσης των περιπτώσεων έκτακτης ανάγκης, του επίσημου συντονιστικού ρόλου της ΕΑΚΑΑ, της δυνατότητας της ΕΑΚΑΑ να ανακτά απευθείας τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για αυτόν τον συντονιστικό ρόλο και της εξουσίας της να εκδίδει συστάσεις σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης προς τις αρμόδιες αρχές, εφόσον επρόκειτο να επηρεαστούν περισσότεροι του ενός κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι της ΕΕ από την κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή γεγονότα σε ενωσιακό επίπεδο επρόκειτο να αποσταθεροποιήσουν διασυνοριακές αγορές που εκκαθαρίζονται κεντρικά.

Μια καλά συντονισμένη ανταπόκριση σε σοβαρά ακραία γεγονότα που επηρεάζουν την κεντρική εκκαθάριση στην Ένωση απαιτεί την αποτελεσματική αλληλεπίδραση της εποπτικής επιτροπής κεντρικού αντισυμβαλλομένου με άλλες αρμόδιες αρχές. Ως εκ τούτου, οι οικείες κεντρικές τράπεζες έκδοσης θα πρέπει πάντα να καλούνται στις συνεδριάσεις της εποπτικής επιτροπής κεντρικών αντισυμβαλλομένων οι οποίες συγκαλούνται όταν οι εξελίξεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές ενδέχεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη ρευστότητα της αγοράς, στη μετάδοση της νομισματικής πολιτικής ή στην ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών. Αυτό θα εξασφάλιζε επίσης συνέπεια με την προσέγγιση του προτεινόμενου κανονισμού, κατά την οποία οι κεντρικές τράπεζες έκδοσης συμμετέχουν σε όλες τις συζητήσεις για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ (βλ. παράγραφο 1.3.1 κατωτέρω).

([11]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 18 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 23β παράγραφος 2δ στον κανονισμό EMIR.
([12]) Βλέπε άρθρο 1 σημεία 12 και 17 του προτεινόμενου κανονισμού.
([13]) Βλέπε άρθρο 1 σημείο 19 του προτεινόμενου κανονισμού.

1.3. *Συνεργασία στο πλαίσιο της εποπτικής επιτροπής για κεντρικούς αντισυμβαλλομένους*

1.3.1. Συμμετοχή των κεντρικών τραπεζών έκδοσης

Επί του παρόντος η συμμετοχή των κεντρικών τραπεζών έκδοσης στις συζητήσεις σε επίπεδο Ένωσης σχετικά με τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ είναι εξαιρετικά ασύμμετρη ως προς τον αντίστοιχο ρόλο τους για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών κατηγορίας 2, αν και οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι της ΕΕ αντιπροσωπεύουν την πλειονότητα της εκκαθάρισης σε νομίσματα της Ένωσης και τις επακόλουθες επιπτώσεις κινδύνου. Εντός του Ευρωσυστήματος αυτό ισχύει ακόμη και στον τομέα των εξωχρηματιστηριακών παραγώγων, όπου η εξάρτηση των εκκαθαριστικών μελών της Ένωσης από κεντρικούς αντισυμβαλλομένους του Ηνωμένου Βασιλείου είναι πιο έντονη: οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι της ΕΕ αντιπροσωπεύουν περίπου το 60 % του αρχικού περιθωρίου που παρέχεται από τα εκκαθαριστικά μέλη της ΕΕ στους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου ([14]). Ωστόσο, ενώ οι κεντρικές τράπεζες έκδοσης μπορούν να συμμετέχουν σε συνεδριάσεις της εποπτικής επιτροπής για κεντρικούς αντισυμβαλλομένους για ευρύ φάσμα θεμάτων σε σχέση με τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών κατηγορίας 2, η αντίστοιχη συμμετοχή τους για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ περιορίζεται επί του παρόντος στις συζητήσεις σχετικά με τις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων για κεντρικούς αντισυμβαλλομένους σε επίπεδο ΕΕ και τις σχετικές εξελίξεις της αγοράς ([15]).

Στο πλαίσιο αυτό η ΕΚΤ επικροτεί θερμά την πρόταση να καλούνται οι κεντρικές τράπεζες έκδοσης ως μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου σε όλες τις συζητήσεις της εποπτικής επιτροπής της ΕΕ για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ ([16]). Αυτό θα τους επιτρέψει να συμμετέχουν, για παράδειγμα, και σε συζητήσεις αναλύσεων από ομοτίμους, στην τακτική ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με συναφείς εποπτικές δραστηριότητες και σε αποφάσεις και σε όλες τις γνώμες και συστάσεις όλων των σωμάτων.

1.3.2. Συμμετοχή των αρχών προληπτικής εποπτείας

Το προφίλ κινδύνου ενός κεντρικού αντισυμβαλλομένου μπορεί να έχει αντίκτυπο στο προφίλ κινδύνου των επιχειρήσεων που ενεργούν ως εκκαθαριστικά μέλη του. Οι επιχειρήσεις αυτές είναι κυρίως πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων ([17]). Η προκύπτουσα έκθεση αυξάνεται σταθερά από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και μετά και από την εφαρμογή του προγράμματος κανονιστικών μεταρρυθμίσεων της G20 που παρέχει κίνητρα υπέρ της κεντρικής εκκαθάρισης. Τα ιδρύματα που ενεργούν ως εκκαθαριστικά μέλη όχι μόνο εφαρμόζουν την υποχρέωση εκκαθάρισης για τις δικές τους συναλλαγές, αλλά ενεργούν και ως διαμεσολαβητές μεταξύ κεντρικών αντισυμβαλλομένων και άλλων συμμετεχόντων στην αγορά, οι οποίοι υποχρεούνται ή επιλέγουν να εκκαθαρίζουν κεντρικά τις εν λόγω συναλλαγές. Ως εκ τούτου, η διασύνδεση μεταξύ ιδρυμάτων που ενεργούν ως εκκαθαριστικά μέλη και κεντρικών αντισυμβαλλομένων είναι ζωτικής σημασίας και αναμένεται να διατηρηθεί και στο μέλλον. Λαμβάνοντας υπόψη αυτή τη διασύνδεση, είναι εξόχως σημαντικό όχι μόνο οι αρμόδιες αρχές για την εποπτεία των εν λόγω ιδρυμάτων να ενημερώνονται πλήρως και εγκαίρως σχετικά με τους κινδύνους που διαχειρίζονται οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι, αλλά και να είναι σε θέση να προσφέρουν την εποπτική τους εμπειρογνωμοσύνη και οπτική.

Η συνεργασία με τις αρχές προληπτικής εποπτείας μπορεί να ενισχυθεί καλύτερα στο επίπεδο της εποπτικής επιτροπής για κεντρικούς αντισυμβαλλομένους. Τα καθήκοντα της εποπτικής επιτροπής, ιδίως η προετοιμασία των σχεδίων αποφάσεων σχετικά με την επικύρωση σημαντικών αλλαγών στα μοντέλα κινδύνου ή τη διαβάθμιση, ή ο συντονισμός των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τα προφίλ κινδύνου των κεντρικών αντισυμβαλλομένων και επιτρέπουν την ολοκληρωμένη κατανόηση αυτών. Κατ' επέκταση, δεδομένης της προαναφερθείσας διασύνδεσης μεταξύ ιδρυμάτων που ενεργούν ως εκκαθαριστικά μέλη και κεντρικών αντισυμβαλλομένων, οι συζητήσεις αυτές έχουν σημασία και για τους κινδύνους που ενδέχεται να αναλάβουν τα εν λόγω ιδρύματα λόγω της έκθεσής τους σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους. Ως εκ τούτου, οι αρχές προληπτικής εποπτείας των τριών ιδρυμάτων με τις υψηλότερες εισφορές στο κεφάλαιο εκκαθάρισης των κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ θα πρέπει να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις της εποπτικής επιτροπής για κεντρικούς αντισυμβαλλομένους ως μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου. Με τον τρόπο αυτό οι εποπτικές αρχές θα ενημερώνονται εγκαίρως για πιθανούς κινδύνους που επηρεάζουν μεμονωμένα ιδρύματα και θα είναι σε θέση να τους αντιμετωπίσουν, εάν και όπως χρειαστεί, στο πλαίσιο της συνεχούς εποπτείας. Η συμμετοχή αυτή θα πρέπει να καταστεί μόνιμη και να μην αποτελεί αντικείμενο ειδικής πρόσκλησης.

([14]) Υπολογισμοί των εμπειρογνωμόνων της ΕΚΤ για την περίοδο Δεκεμβρίου 2021-Αυγούστου 2022, με βάση στοιχεία της βάσης δεδομένων DTCC Data Warehouse.

([15]) Βλ. παραγράφους 6 και 7 της γνώμης CON/2017/39.

([16]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 20 στοιχείο α) του προτεινόμενου κανονισμού, το οποίο τροποποιεί το άρθρο 24α παράγραφος 2 στοιχείο δ) σημείο ii) του κανονισμού EMIR.

([17]) Βλ. άρθρο 4 σημεία 1 και 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1).

1.4. *Ανάπτυξη διατομεακού μηχανισμού παρακολούθησης*

1.4.1. Σύνθεση

Ένα βασικό χαρακτηριστικό του εποπτικού πλαισίου για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ είναι το ότι εστιάζει σε μεμονωμένους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους, βάσει συνδυασμού ελέγχου από τη χώρα καταγωγής και διασυνοριακής συνεργασίας με τις αρχές της χώρας υποδοχής σε όλους τους σχετικούς τομείς. Λαμβανομένου υπόψη του ολοκληρωμένου χαρακτήρα των χρηματοπιστωτικών αγορών εντός της Ένωσης, καθώς και των σημαντικών αλληλεξαρτήσεων μεταξύ των κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ, η εποπτεία των επιμέρους κεντρικών αντισυμβαλλομένων θα πρέπει να συμπληρωθεί με αντίστοιχες ρυθμίσεις σε επίπεδο Ένωσης για την αντιμετώπιση πιθανών καταστάσεων κρίσης και ευπαθειών σε επίπεδο Ένωσης. Για παράδειγμα, οι επιπτώσεις των αλληλεξαρτήσεων σε κεντρικό επίπεδο όσον αφορά τους κινδύνους και η παρακολούθηση της εφαρμογής της απαίτησης ενεργού λογαριασμού απαιτούν σαφώς αξιολόγηση τόσο διατομεακής όσο και ενωσιακής φύσης.

Στο πλαίσιο αυτό η ΕΚΤ επικροτεί την πρόταση να ενταχθούν τα όργανα της Ένωσης που συμμετέχουν στην εποπτεία των κεντρικών αντισυμβαλλομένων, των εκκαθαριστικών μελών και των πελατών της ΕΕ — συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων της ΕΑΚΑΑ, της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ), της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΑΑΕΣ), της Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) και της ΕΚΤ, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των καθηκόντων της στο πλαίσιο του ΕΕΜ — σε έναν νέο κοινό μηχανισμό παρακολούθησης (ΚΜΠ) ([18]). Ο ΚΜΠ θα πρέπει να παρέχει ολοκληρωμένη επισκόπηση των εξελίξεων της αγοράς που σχετίζονται με την εκκαθάριση εντός της Ένωσης, καθώς και των δυνητικών οριζόντιων κινδύνων, ιδίως όσων σχετίζονται με τη διασύνδεση των χρηματοπιστωτικών παραγόντων σε διάφορες χώρες.

Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα καθήκοντα του ΚΜΠ περιλαμβάνουν την παρακολούθηση της εφαρμογής της απαίτησης για ενεργό λογαριασμό, η ΕΚΤ προτείνει να συμμετέχουν σε αυτόν οι οικείες κεντρικές τράπεζες έκδοσης των νομισμάτων στα οποία εκφράζονται οι συμβάσεις παραγώγων που καλύπτονται από την απαίτηση ενεργού λογαριασμού.

1.4.2. Εντολή και σχέση με άλλες αρχές

Επί της ουσίας η ΕΚΤ συμφωνεί με την πρόταση να διατηρηθεί η έμφαση του ΚΜΠ στην παρακολούθηση και αξιολόγηση των οριζόντιων κινδύνων και στην υποβολή εκθέσεων στα σχετικά θεσμικά όργανα της Ένωσης, αφήνοντας έτσι πλήρως άθικτες τις υφιστάμενες εξουσίες λήψης αποφάσεων και τις διαδικασίες για την εποπτεία των κεντρικών αντισυμβαλλομένων.

Ταυτόχρονα, θα ήταν χρήσιμο να αποσαφηνιστεί η αλληλεπίδραση του ΚΜΠ με το υφιστάμενο εποπτικό πλαίσιο. Πρώτον, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική συμβολή των εθνικών αρμόδιων αρχών στο έργο του ΚΜΠ, η ΕΚΤ προτείνει η ετήσια έκθεση του ΚΜΠ σχετικά με τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων της προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή να καταρτίζεται σε διαβούλευση με τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Δεύτερον, προκειμένου να υποστηριχθεί η αποτελεσματική παρακολούθηση των εκθέσεων του ΚΜΠ, οι εθνικές αρμόδιες αρχές, τα σώματα και η εποπτική επιτροπή για κεντρικούς αντισυμβαλλομένους θα πρέπει, στο πλαίσιο των εργασιών τους, να υποχρεούνται να επανεξετάζουν και να συνεκτιμούν τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του ΚΜΠ, στον βαθμό που τα πορίσματα του ΚΜΠ είναι σημαντικά για τις δραστηριότητες, το προφίλ κινδύνου ή τη διαχείριση κινδύνου συγκεκριμένου κεντρικού αντισυμβαλλομένου.

Επιπλέον, θα πρέπει να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου έργου του ΚΜΠ για την παρακολούθηση των κινδύνων συγκέντρωσης. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι το εν λόγω καθήκον επικεντρώνεται επί του παρόντος στον εντοπισμό των κινδύνων συγκέντρωσης που απορρέουν από την εξάρτηση από τους ίδιους φορείς παροχής υπηρεσιών. Ο προτεινόμενος κανονισμός δεν καλύπτει ρητά ή επαρκώς πρόσθετες κρίσιμες πτυχές της συγκέντρωσης. Πρώτον, κίνδυνος συγκέντρωσης θα μπορούσε να προκύψει όταν ένας πελάτης είναι σημαντικά εκτεθειμένος σε κεντρικό αντισυμβαλλόμενο μέσω της χρήσης διαφόρων εκκαθαριστικών μελών του εν λόγω κεντρικού αντισυμβαλλομένου, με την επιφύλαξη των τύπων προϊόντων που εκκαθαρίζονται στον ίδιο κεντρικό αντισυμβαλλόμενο. Πρόκειται για κίνδυνο που μπορεί δομικά να αφορά διάφορους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους, παρά το γεγονός ότι η εν λόγω συγκέντρωση θα πρέπει να αναλύεται στο επίπεδο κάθε κεντρικού αντισυμβαλλομένου. Δεύτερον, κίνδυνος συγκέντρωσης μπορεί να προκύψει όταν ένας συμμετέχων στην αγορά συσσωρεύει σημαντικές θέσεις στην αγορά για ένα προϊόν που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης τόσο σε ρυθμιζόμενες όσο και σε εξωχρηματιστηριακές αγορές. Η ανησυχία αυτή μπορεί να επιδεινωθεί όταν το ίδιο ή παρόμοιο προϊόν, ή ακόμη και ένα προϊόν υψηλής συσχέτισης, εκκαθαρίζεται σε περισσότερους από έναν κεντρικούς αντισυμβαλλομένους. Τέτοιες μορφές κινδύνου συγκέντρωσης είναι επί του παρόντος λιγότερο ορατές, τόσο για τις αρχές όσο και για τους συμμετέχοντες στην αγορά, παρά τις πιθανές σημαντικές συνέπειές τους. Όπως επισημάνθηκε κατά τη διάρκεια πρόσφατων κρίσεων, οι κίνδυνοι αυτοί μπορεί να έχουν οδηγήσει σε σημαντική απειλή για την ασφάλεια και την ευρωστία των κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ, των συμμετεχόντων στην αγορά, καθώς και της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας γενικότερα. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ προτείνει την ενίσχυση των δραστηριοτήτων παρακολούθησης του ΚΜΠ στο πλαίσιο του προτεινόμενου κανονισμού, με την εισαγωγή, στο πλαίσιο της εκκαθάρισης, εκτενέστερης κάλυψης του κινδύνου συγκέντρωσης.

([18]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 18 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 23γ στον κανονισμό EMIR.

Επιπλέον, εν όψει της νεωτερικής φύσης του ΚΜΠ η ΕΚΤ προτείνει την παροχή μεγαλύτερης ευελιξίας σε αυτόν όσον αφορά το πεδίο των δυνητικών εργασιών του. Θα πρέπει προς τούτο να εισαχθεί διάταξη που να επιτρέπει, όπου κρίνεται σκόπιμο, τη δυνατότητα δύο ή περισσότερων μελών του ΚΜΠ να συμφωνούν να χρησιμοποιούν το πλαίσιό του ως βάση για τη διενέργεια διατομεακών αναλύσεων επί πρόσθετων ενωσιακών και διατομεακών θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος που σχετίζονται με την κεντρική εκκαθάριση.

1.5. *Εποπτεία αναγνωρισμένων κεντρικών αντισυμβαλλομένων τρίτων χωρών*

Η ΕΚΤ υποστηρίζει γενικά τις τροποποιήσεις που εισάγουν μεγαλύτερη αναλογικότητα στη διαδικασία αναγνώρισης των κεντρικών αντισυμβαλλομένων τρίτων χωρών, καθώς και τις τροποποιήσεις που διασφαλίζουν ότι η ΕΑΚΑΑ λαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες από κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών κατηγορίας 2 για τους σκοπούς των εποπτικών δραστηριοτήτων της.

Η ΕΚΤ προτείνει την περαιτέρω αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής της διαβούλευσης με την κεντρική τράπεζα έκδοσης σε σχέση με τις εποπτικές δραστηριότητες και διαδικασίες όσον αφορά τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών κατηγορίας 2. Επί του παρόντος αυτό το πεδίο διαβούλευσης περιορίζεται στη συμμόρφωση του κεντρικού αντισυμβαλλομένου με τους πέντε τομείς που έχουν σημασία από τη σκοπιά της κεντρικής τράπεζας έκδοσης: περιθώρια, ελέγχους κινδύνου ρευστότητας, ασφάλειες, εκκαθάριση και ρυθμίσεις διαλειτουργικότητας ([19]). Στην πράξη, η συμμόρφωση των κεντρικών αντισυμβαλλομένων με τους εν λόγω τομείς μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο επίσημων αποφάσεων που λαμβάνονται από την ΕΑΚΑΑ σύμφωνα με ορισμένες διατάξεις ([20]), καθώς και ειδικών εποπτικών αξιολογήσεων και διαδικασιών της ΕΑΚΑΑ και της εποπτικής επιτροπής για κεντρικούς αντισυμβαλλομένους. Επιπλέον, ο τομέας των απαιτήσεων περιθωρίου ασφαλείας διέπεται από ορισμένες διατάξεις του EMIR ([21]). Είναι σημαντικό να ζητείται η γνώμη των κεντρικών τραπεζών έκδοσης σχετικά με αποφάσεις που αφορούν την επανεξέταση μοντέλων, προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων και εκ των υστέρων έλεγχο για την επικύρωση των μοντέλων και των παραμέτρων που εγκρίνονται από τον κεντρικό αντισυμβαλλόμενο για τον υπολογισμό των απαιτήσεων περιθωρίου ασφαλείας, των εισφορών στο κεφάλαιο εκκαθάρισης, των απαιτήσεων παροχής ασφάλειας και άλλων μέτρων ελέγχου του κινδύνου στο πλαίσιο του EMIR ([22]). Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ συνιστά να διατηρηθεί το σημείο εστίασης του πεδίου εφαρμογής των διαβουλεύσεων κεντρικών τραπεζών έκδοσης σε αυτούς τους πέντε τομείς, αλλά να αποσαφηνιστεί περαιτέρω το είδος των πράξεων της ΕΑΚΑΑ για τις οποίες θα πρέπει να ζητείται η γνώμη των κεντρικών τραπεζών έκδοσης (π.χ. με τη συμπερίληψη εποπτικών αξιολογήσεων). Επιπλέον, το πεδίο εφαρμογής της διαβούλευσης θα πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις σχετικές διατάξεις του EMIR που εξουσιοδοτούν την ΕΑΚΑΑ να εκδίδει απόφαση ή να διενεργεί εποπτική αξιολόγηση στους εν λόγω τομείς.

2. ***Επικαιροποίηση των απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας***

2.1. *Τροποποιήσεις στις απαιτήσεις κεντρικού αντισυμβαλλομένου*

2.1.1. Απαιτήσεις συμμετοχής και διαχωρισμού

Η ΕΚΤ επικροτεί την πρόταση για τροποποίηση των απαιτήσεων αποδοχής που έχουν θεσπίσει οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι για τα εκκαθαριστικά μέλη. Τα ειδικά χαρακτηριστικά των μη χρηματοοικονομικών αντισυμβαλλομένων στο πλαίσιο της κεντρικής εκκαθάρισης είναι ιδιαίτερα σημαντικά, ιδίως δεδομένων των πρόσφατων εμπειριών με τις μεγάλες απαιτήσεις περιθωρίου ασφαλείας λόγω της εξαιρετικά υψηλής μεταβλητότητας της αγοράς. Ως εκ τούτου, οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει να αξιολογούν προσεκτικά το διακριτό προφίλ ρευστότητας των μη χρηματοοικονομικών αντισυμβαλλομένων, προτού αυτοί γίνουν δεκτοί ως άμεσοι συμμετέχοντες. Οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι θα πρέπει ιδίως να εξετάζουν κατά πόσον οι μη χρηματοοικονομικοί αντισυμβαλλόμενοι είναι σε θέση να ανταποκριθούν σε πιθανές αυξήσεις των απαιτήσεων περιθωρίου ασφαλείας ή των εισφορών στο κεφάλαιο εκκαθάρισης σε έγκαιρη βάση, ακόμη και υπό ακραίες συνθήκες της αγοράς. Επιπλέον, για λόγους ασφάλειας δικαίου η αλληλεπίδραση της αποδοχής μη χρηματοοικονομικών αντισυμβαλλομένων ως εκκαθαριστικών μελών βάσει του EMIR ([23]) με την απαίτηση γνωστοποίησης κεντρικού αντισυμβαλλομένου ως συστήματος σύμφωνα με την οδηγία 98/26/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([24]) θα απαιτούσε ιδίως περαιτέρω προδιαγραφές. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ προτείνει τα σχετικά σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων ([25]) να προσδιορίζουν τα στοιχεία των κριτηρίων αποδοχής ως προς τους μη χρηματοοικονομικούς αντισυμβαλλομένους. Επιπλέον, η ΕΚΤ προτείνει να προστεθούν τα μέλη του ΕΣΚΤ στον κατάλογο των αρχών με τις οποίες θα πρέπει να διαβουλεύεται η ΕΑΚΑΑ κατά την κατάρτιση των εν λόγω σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων.

([19]) Βλ. άρθρα 41, 44, 46, 50 και 54 του κανονισμού EMIR.
([20]) Βλ. άρθρο 25 παράγραφος 2β και άρθρο 25β παράγραφος 1 του κανονισμού EMIR.
([21]) Βλ. άρθρα 41 και 49 του κανονισμού EMIR.
([22]) Βλ. άρθρο 49 του κανονισμού EMIR· Βλ. παράγραφο 2.3 της γνώμης CON/2017/39.
([23]) Βλ. άρθρο 17 παράγραφος 4 του κανονισμού EMIR.
([24]) Οδηγία 98/26/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 1998, σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού αξιογράφων (ΕΕ L 166 της 11.6.1998, σ. 45).
([25]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 29 στοιχείο γ) του προτεινόμενου κανονισμού, το οποίο προσθέτει νέα παράγραφο 7 στο άρθρο 37 του κανονισμού EMIR.

Τέλος, η ΕΚΤ προτείνει να διευκρινιστεί ότι η απαγόρευση συμμετοχής των κεντρικών αντισυμβαλλομένων σε άλλον κεντρικό αντισυμβαλλόμενο ([26]) δεν θίγει τις υφιστάμενες διατάξεις σχετικά με τις ρυθμίσεις διαλειτουργικότητας που διασφαλίζουν ένα κατάλληλο πλαίσιο κινδύνου για υπηρεσίες εκκαθάρισης μεταξύ κεντρικών αντισυμβαλλομένων ([27]).

2.1.2. Περιθώριο ασφαλείας και απαιτήσεις διαφάνειας

Η ΕΚΤ τάσσεται υπέρ της αξιοποίησης της ευκαιρίας αυτής της νομοθετικής επανεξέτασης για να αντληθούν διδάγματα από πρόσφατες περιόδους εξαιρετικά υψηλής μεταβλητότητας της αγοράς, που δείχνουν ότι θα μπορούσαν να υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης των πρακτικών καθορισμού περιθωρίων ασφαλείας. Σε πρόσφατη έκθεση της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (BCBS), της Επιτροπής Πληρωμών και Υποδομών της Αγοράς της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (CPMI) και της Διεθνούς Οργάνωσης Επιτροπών Εποπτείας Χρηματιστηρίων (IOSCO) ([28]) εντοπίστηκαν τομείς που χρήζουν περαιτέρω ανάλυσης, ιδίως όσον αφορά την ικανότητα ανταπόκρισης και τη διαφάνεια των μοντέλων περιθωρίου ασφαλείας των κεντρικών αντισυμβαλλομένων, καθώς και τις πρακτικές περιθωρίου διαφορών αποτίμησης. Αναμένεται ότι αυτή η περαιτέρω ανάλυση θα οδηγήσει σε έκδοση συστάσεων από διεθνείς φορείς καθορισμού προτύπων στο πλαίσιο των πρακτικών, προσεγγίσεων και μοντέλων καθορισμού περιθωρίου ασφαλείας των κεντρικών αντισυμβαλλομένων.

Ενόψει τούτου η ΕΚΤ στηρίζει τις προτεινόμενες τροποποιήσεις σχετικά με τις απαιτήσεις περιθωρίου. Η ενεργοποίηση («passing through») των ενδοημερήσιων απαιτήσεων περιθωρίου ([29]) θα μπορούσε να αναδιοχετεύσει ρευστότητα προς τα εκκαθαριστικά μέλη. Ωστόσο, ορισμένες φορές αυτό μπορεί να μην είναι πρακτικό για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους, αλλά ούτε και για τα εκκαθαριστικά μέλη και τους πελάτες τους. Σήμερα ορισμένοι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι ενδέχεται να συγχωνεύουν τις ενδοημερήσιες διαφορές αποτίμησης και τις απαιτήσεις αρχικού περιθωρίου ασφαλείας. Αυτό συχνά σημαίνει ότι τα εκκαθαριστικά μέλη και οι πελάτες τους θα μπορούσαν να επιλέξουν να καλύψουν τις ενδοημερήσιες απαιτήσεις περιθωρίου χρησιμοποιώντας ασφάλειες όχι σε μορφή μετρητών ή σε νόμισμα άλλο από το νόμισμα έκφρασης του προϊόντος. Στις περιπτώσεις που οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι ενεργοποιούν απαιτήσεις περιθωρίου διαφορών αποτίμησης, αυτές οι δυνατότητες ευελιξίας ως προς τις ασφάλειες μπορεί να χαθούν, καθώς οι ενδοημερήσιες απαιτήσεις θα πρέπει να διαχωρίζονται μεταξύ απαιτήσεων περιθωρίου διαφορών αποτίμησης και απαιτήσεων αρχικών περιθωρίων. Επιπλέον, μόνο τα μετρητά (δηλαδή το νόμισμα του προϊόντος) είναι πιθανό να γίνουν δεκτά ως αποδεκτή ασφάλεια για τις απαιτήσεις περιθωρίου διαφορών αποτίμησης. Κατά συνέπεια, όπως προβλέπει ο προτεινόμενος κανονισμός ([30]), η ενεργοποίηση των απαιτήσεων περιθωρίου διαφορών αποτίμησης θα πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί επιλογή που θα πρέπει να εξετάζεται και να αναπτύσσεται από τον κεντρικό αντισυμβαλλόμενο κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, αφού αξιολογηθούν όλα τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα σε διαβούλευση με τα εκκαθαριστικά μέλη του και τους πελάτες τους. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη πιθανών συστάσεων που θα προκύψουν από τις εν εξελίξει διεθνείς εργασίες και θα μπορούσαν ενδεχομένως να αποτυπωθούν στα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων για τις απαιτήσεις περιθωρίου ασφαλείας ([31]).

Όσον αφορά τη διαφάνεια και τη γνωστοποίηση των πρακτικών καθορισμού περιθωρίων ασφαλείας η ΕΚΤ υποστηρίζει σθεναρά την επέκταση των αρμοδιοτήτων των εκκαθαριστικών μελών και των πελατών που εκκαθαρίζουν συναλλαγές για λογαριασμό των αντίστοιχων πελατών τους (δηλ. των παρόχων υπηρεσιών εκκαθάρισης πελατών). Επιπλέον, θα ήταν σκόπιμο να ανατεθεί στην ΕΑΚΑΑ ([32]), σε διαβούλευση με την ΕΑΤ και τα μέλη του ΕΣΚΤ, να καταρτίσει σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων σε σχέση με αυτές τις απαιτήσεις διαφάνειας που ισχύουν για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τους παρόχους υπηρεσιών εκκαθάρισης πελατών. Τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων θα βελτιώσουν σημαντικά την τυποποίηση και την ποιότητα των σχετικών γνωστοποιήσεων. Στο πλαίσιο της διαφάνειας και της γνωστοποίησης θα εξασφαλίσουν επίσης αποτελεσματική αλληλεπίδραση μεταξύ των αρμοδιοτήτων των κεντρικών αντισυμβαλλομένων και των παρόχων υπηρεσιών εκκαθάρισης πελατών. Τέλος, σε μεταγενέστερο στάδιο και στον βαθμό που κρίνεται σκόπιμο τα εν λόγω σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων θα μπορούσαν να λάβουν υπόψη την έκβαση των διεθνών εργασιών που βρίσκονται σε εξέλιξη υπό την αιγίδα της BCBS-CPMI-IOSCO ([33]) όσον αφορά τη διαφάνεια των περιθωρίων ασφαλείας.

([26]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 29 στοιχείο α) του προτεινόμενου κανονισμού, το οποίο τροποποιεί το άρθρο 37 παράγραφος 1 του κανονισμού EMIR.
([27]) Βλ. τίτλο V του κανονισμού EMIR.
([28]) Βλ. «Review of margining practices», BCBS, CPMI και IOSCO, Σεπτέμβριος 2022. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (www.bis.org).
([29]) Η ενεργοποίηση των ενδοημερήσιων απαιτήσεων περιθωρίου μπορεί να αφορά μόνο τα περιθώρια διαφορών αποτίμησης, δηλαδή τα περιθώρια που εισπράττονται ή καταβάλλονται για να αποτυπώνονται τα τρέχοντα ανοίγματα που προκύπτουν από πραγματικές μεταβολές των τιμών της αγοράς [βλ. άρθρο 1 σημεία 4 και 6 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 153/2013 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2012, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με τις απαιτήσεις για κεντρικούς αντισυμβαλλομένους (ΕΕ L 52 της 23.2.2013, σ. 41)].
([30]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 31 του προτεινόμενου κανονισμού, το οποίο τροποποιεί το άρθρο 41 παράγραφος 3 του κανονισμού EMIR.
([31]) Βλ. άρθρο 41 του κανονισμού EMIR.
([32]) Αυτό θα απαιτούσε ένα νέο άρθρο στον προτεινόμενο κανονισμό, το οποίο θα εισήγε νέα παράγραφο 9 στο άρθρο 38 του κανονισμού EMIR.
([33]) Βλ. «Review of margining practices», BCBS, CPMI και IOSCO, Σεπτέμβριος 2022. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (www.bis.org).

2.1.3. Απαιτήσεις ασφάλειας

Γενικά, είναι σκόπιμο να επιτρέπεται στους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους να αποδέχονται δημόσιες εγγυήσεις και εγγυήσεις δημόσιων τραπεζών ως εξασφαλίσεις. Η ΕΚΤ αναγνωρίζει τις ρυθμιστικές προσπάθειες της Ένωσης για ελάφρυνση των έκτακτων πιέσεων ρευστότητας που απορρέουν από πρόσφατες περιόδους πρωτοφανούς μεταβλητότητας της αγοράς. Για την αποφυγή κάθε αμφιβολίας, ωστόσο, και επειδή η πρόταση δεν περιέχει καμία αναφορά στις ιδιαιτερότητες των εγγυήσεων των εμπορικών τραπεζών, η ΕΚΤ τονίζει ότι δεν υποστηρίζει πως θα πρέπει να επιτρέπεται να είναι επιλέξιμες σε μόνιμη βάση οι εγγυήσεις των εμπορικών τραπεζών που δεν καλύπτονται από ασφάλεια ([34]). Η αποδοχή μη εξασφαλισμένων εγγυήσεων εμπορικών τραπεζών θα πρέπει να παραμείνει προσωρινό ρυθμιστικό μέτρο εφαρμοζόμενο μόνο σε μη χρηματοοικονομικούς αντισυμβαλλομένους. Η δυνατότητα αποδοχής μη εξασφαλισμένων εγγυήσεων εμπορικών τραπεζών σε μόνιμη βάση θα αποτελούσε διαρθρωτική μεταβολή της ρυθμιστικής ανοχής κινδύνου, υπερβαίνοντας τον στόχο αντιμετώπισης των έκτακτων πιέσεων ρευστότητας των μη τραπεζικών ιδρυμάτων. Επιπλέον, η ΕΚΤ προειδοποιεί ότι δεν πρέπει να επιτρέπεται στους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους να αποδέχονται εγγυήσεις εμπορικών τραπεζών από κανένα εκκαθαριστικό μέλος, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, και όχι μόνο από μη χρηματοοικονομικούς αντισυμβαλλομένους, όπως συμβαίνει επί του παρόντος.

Τέλος, η ΕΚΤ προτείνει να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής των κανονιστικών τεχνικών προτύπων που καταρτίζει η ΕΑΚΑΑ, τα οποία καθορίζουν τους όρους υπό τους οποίους οι εγγυήσεις των εμπορικών τραπεζών μπορούν να γίνονται αποδεκτές ως εξασφαλίσεις, ώστε να περιλαμβάνουν δημόσιες εγγυήσεις και εγγυήσεις δημόσιων τραπεζών. Αυτό θα επιτρέψει στην ΕΑΚΑΑ να προσδιορίσει περαιτέρω τις οικείες απαιτήσεις εξασφάλισης όσον αφορά τις δημόσιες εγγυήσεις και τις εγγυήσεις δημόσιων τραπεζών.

2.1.4. Υποχρέωση παροχής στοιχείων

Η ΕΚΤ υποστηρίζει ένθερμα την πρόταση να καταργηθεί η εξαίρεση από τις απαιτήσεις παροχής στοιχείων για ενδοομιλικές συναλλαγές στις οποίες συμμετέχει μη χρηματοοικονομικός αντισυμβαλλόμενος ([35]). Στο πλαίσιο της θέσπισης αυτής της εξαίρεσης το 2017 η ΕΚΤ εντόπισε αρκετές αρνητικές συνέπειες τόσο για την ποιότητα και τη χρησιμότητα των δεδομένων που παρέχονται στο πλαίσιο του EMIR όσο και για την ικανότητα των αρχών να παρακολουθούν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα σε ορισμένους τομείς των χρηματοπιστωτικών αγορών ([36]). Οι συνέπειες αυτές εξακολουθούν να είναι κρίσιμες. Για παράδειγμα, η έλλειψη πληροφοριών σχετικά με ορισμένες ενδοομιλικές συναλλαγές δυσχέρανε την ΕΚΤ κατά την άσκηση των καθηκόντων της που σχετίζονται με τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στη διάρκεια της αναταραχής στις αγορές ενέργειας του 2022. Η δραστηριότητα των μη χρηματοοικονομικών εταιρειών αντιπροσωπεύει πολύ μεγάλο μερίδιο των αγορών ενεργειακών παραγώγων. Ως εκ τούτου, η έλλειψη δεδομένων για τις ενδοομιλικές συναλλαγές με τουλάχιστον έναν μη χρηματοοικονομικό αντισυμβαλλόμενο αποτέλεσε σημαντικό κενό στην ικανότητα της ΕΚΤ να παρακολουθεί αυτό το τμήμα των αγορών παραγώγων. Γενικότερα, στις αγορές παραγώγων επί εμπορευμάτων οι ενδοομιλικές συναλλαγές αποτελούν σημαντικό μέρος των συνολικών διμερών ανοιγμάτων μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά και ο προσδιορισμός τους μπορεί να αποκαλύψει τη σημασία ορισμένων μεγάλων ομίλων ετερογενών δραστηριοτήτων από τη σκοπιά της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Ενώ η πρόσφατη αναταραχή επηρέασε κυρίως τα παράγωγα ενεργειακών εμπορευμάτων, η φύση των μελλοντικών κρίσεων δεν μπορεί να προβλεφθεί. Γενικά, η έλλειψη πλήρους εικόνας της αγοράς θα μπορούσε επίσης να εμποδίσει την αποτελεσματική παρακολούθηση της ταχέως μεταβαλλόμενης δυναμικής της αγοράς από τις αρμόδιες αρχές. Στο πλαίσιο αυτό είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο κανονισμός (ΕΕ) 2015/2365 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([37]) δεν περιέχει παρόμοια εξαίρεση για την αναγγελία ενδοομιλικών συμφωνιών επαναγοράς, χρηματοδότησης τίτλων και συναλλαγών δανεισμού σε λογαριασμό περιθωρίου ασφάλισης. Η κατάργηση της εξαίρεσης για ενδοομιλικές συναλλαγές στις οποίες συμμετέχει μη χρηματοοικονομικός αντισυμβαλλόμενος από τις απαιτήσεις παροχής στοιχείων του EMIR αποτελεί σημαντικό μέτρο για την ολοκληρωμένη απεικόνιση της αγοράς και για την επίτευξη συνοχής μεταξύ των αντίστοιχων κανονισμών.

([34]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 33 στοιχείο α) του προτεινόμενου κανονισμού, το οποίο τροποποιεί το άρθρο 46 παράγραφος 1 του κανονισμού EMIR.

([35]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 5 στοιχείο α) του προτεινόμενου κανονισμού.

([36]) Βλ. παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.3 της γνώμης CON/2017/42 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 11ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 όσον αφορά την υποχρέωση εκκαθάρισης, την αναστολή της υποχρέωσης εκκαθάρισης, τις απαιτήσεις αναφοράς, τις τεχνικές μείωσης κινδύνου για συμβάσεις εξωχρηματιστηριακών παραγώγων που δεν εκκαθαρίζονται από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο, την καταχώριση και την εποπτεία των αρχείων καταγραφής συναλλαγών και τις απαιτήσεις για αρχεία καταγραφής συναλλαγών (ΕΕ C 385 της 15.11.2017, σ. 10).

([37]) Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2365 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, περί διαφάνειας των συναλλαγών χρηματοδότησης τίτλων και επαναχρησιμοποίησης, και περί τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 1).

2.1.5 . Εκτίμηση των αναγκών ρευστότητας

Η ΕΚΤ θεωρεί σημαντικό οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι να παρακολουθούν σε καθημερινή βάση τα ανοίγματά τους στα σημαντικότερα νομίσματα της Ένωσης με σκοπό την καλύτερη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας, και να παρέχουν στις αρμόδιες αρχές τους τα κατάλληλα στοιχεία ανά νόμισμα της Ένωσης. Ο προτεινόμενος κανονισμός θα πρέπει να αντικατοπτρίζει αυτό το στοιχείο, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι υποχρεώσεις πληρωμής μεγαλύτερης αξίας αξιολογούνται συγκεντρωτικά για όλα τα νομίσματα και χωριστά για κάθε ένα από τα σημαντικότερα νομίσματα της Ένωσης των χρηματοπιστωτικών μέσων που εκκαθαρίζονται.

2.2. *Αντίκτυπος στην προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων*

2.2.1. Εξαιρέσεις ενδοομιλικών συναλλαγών

Ο προτεινόμενος κανονισμός εισάγει αλλαγές στο ισχύον πλαίσιο, εξαιρώντας τις ενδοομιλικές συναλλαγές από τις απαιτήσεις για την εκκαθάριση και τον καθορισμό περιθωρίων ([38]), καθώς και από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον κίνδυνο προσαρμογής πιστωτικής αποτίμησης ([39]). Οι προτεινόμενες αλλαγές περιλαμβάνουν το πλαίσιο για τις αξιολογήσεις ισοδυναμίας τρίτων χωρών, το οποίο αποτελεί προϋπόθεση για τις εν λόγω εξαιρέσεις. Στην περίπτωση του κανονισμού EMIR προτείνεται να αντικατασταθεί το ισχύον πλαίσιο αξιολόγησης της ισοδυναμίας με ένα απλουστευμένο πλαίσιο. Οι εξαιρέσεις θα πρέπει να υπόκεινται σε όρους που διασφαλίζουν ότι δεν διακυβεύονται η ασφάλεια και η ευρωστία των ιδρυμάτων, ούτε η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος γενικότερα. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΚΤ διατυπώνει ορισμένες παρατηρήσεις.

Πρώτον, για τον σκοπό της εξαίρεσης των ενδοομιλικών συναλλαγών από τις απαιτήσεις εκκαθάρισης και καθορισμού περιθωρίων δεν αρκεί η πρότερη αξιολόγηση του πλαισίου της οικείας τρίτης χώρας να περιοριστεί μόνο στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η ΕΚΤ πιστεύει ακράδαντα ότι θα πρέπει να αξιολογηθούν αρκετές άλλες πτυχές προτού καταστούν διαθέσιμες οι εξαιρέσεις στα ιδρύματα, ιδίως η ισοδυναμία του κανονιστικού και εποπτικού πλαισίου της εν λόγω τρίτης χώρας με το ευρύτερο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού EMIR. Η αξιολόγηση θα πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, βασικές απαιτήσεις σχετικά με τις τεχνικές μετριασμού του κινδύνου για τις εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές, όπως προβλέπεται ήδη στο ισχύον πλαίσιο του κανονισμού EMIR ([40]). Η ΕΚΤ υποστηρίζει μια πιο ολοκληρωμένη αξιολόγηση ισοδυναμίας, διότι παρέχει διαβεβαίωση ότι οι αντισυμβαλλόμενοι που είναι εγκατεστημένοι σε τρίτες χώρες υπόκεινται σε υγιή ρυθμιστικά και εποπτικά πλαίσια και ότι κατά τη διενέργεια συναλλαγών με αυτούς οι αντισυμβαλλόμενοι της Ένωσης δεν αναλαμβάνουν αδικαιολόγητους κινδύνους. Σύμφωνα με τον προτεινόμενο κανονισμό, η Επιτροπή μπορεί να διενεργεί πιο ολοκληρωμένη αξιολόγηση του πλαισίου μιας τρίτης χώρας, συμπεριλαμβανομένων ενδεχομένως των προαναφερόμενων πτυχών. Ωστόσο, η αξιολόγηση αυτή δεν θα πρέπει να βασίζεται σε διακριτική ευχέρεια. Αντιθέτως, θα πρέπει να διενεργείται και να ολοκληρώνεται εκ των προτέρων, προτού οι αντισυμβαλλόμενοι της Ένωσης μπορέσουν να επωφεληθούν από τις προαναφερθείσες εξαιρέσεις. Διαφορετικά, οι αντισυμβαλλόμενοι της Ένωσης φέρουν σημαντικούς κινδύνους από την πραγματοποίηση ή τη διατήρηση μεγάλου όγκου ενδοομιλικών συναλλαγών με αντισυμβαλλομένους που ενδεχομένως δεν υπόκεινται σε κατάλληλες κανονιστικές απαιτήσεις ή/και επαρκή εποπτεία. Συνεπώς, η ΕΚΤ θεωρεί ότι θα πρέπει να διατηρηθεί το ήδη ισχύον πλαίσιο ισοδυναμίας, αντί του προτεινόμενου απλουστευμένου πλαισίου.

Δεύτερον, η πρόταση έχει άμεσο αντίκτυπο στην εφαρμογή των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον κίνδυνο προσαρμογής πιστωτικής αποτίμησης όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013. Ως κίνδυνος προσαρμογής πιστωτικής αποτίμησης νοείται ο κίνδυνος ζημιών που προκαλούνται από μεταβολές στο πιστωτικό περιθώριο του αντισυμβαλλομένου μιας συναλλαγής παραγώγων λόγω μεταβολών στην πιστωτική της ποιότητα. Η προσαρμογή αυτή προκύπτει όταν ο αντισυμβαλλόμενος της Ένωσης προβαίνει σε συναλλαγή παραγώγων με άλλον αντισυμβαλλόμενο, μεταξύ άλλων εντός του ίδιου ομίλου. Ένας από τους συνηθέστερους λόγους για τους οποίους οι αντισυμβαλλόμενοι της Ένωσης αναλαμβάνουν τέτοια έκθεση σε ενδοομιλικό κίνδυνο είναι η στήριξη λογιστικών πρακτικών αντιστήριξης («back-to-back booking»). Στο παρελθόν ([41]) η ΕΚΤ έχει τονίσει ότι μπορεί να προκύψουν εποπτικοί κίνδυνοι από ορισμένες λογιστικές πρακτικές εντός διεθνών ομίλων, ιδίως από τις λογιστικές πρακτικές αντιστήριξης. Ανεξάρτητα από το αν η ενδοομιλική συναλλαγή που οδηγεί σε κίνδυνο προσαρμογής πιστωτικής αποτίμησης υποστηρίζει μια λογιστική πρακτική αντιστήριξης ή όχι, ο επακόλουθος κίνδυνος προσαρμογής πιστωτικής αποτίμησης επηρεάζει αρνητικά το προφίλ κινδύνου του αντισυμβαλλομένου της Ένωσης. Ως εκ τούτου, οι αντισυμβαλλόμενοι της Ένωσης πρέπει να διαθέτουν κατάλληλες τοπικές ρυθμίσεις και προσωπικό για την ορθή διαχείριση του εν λόγω κινδύνου και να διατηρούν ρυθμιστικά κεφάλαια για την κάλυψή του, εκτός εάν ([42]) εφαρμόζεται η σχετική εξαίρεση δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013. Η εξαίρεση αυτή θα πρέπει να είναι διαθέσιμη μόνο στους αντισυμβαλλομένους της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι η αξιολόγηση ισοδυναμίας της τρίτης χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο άλλος αντισυμβαλλόμενος καλύπτει όλες τις

([38]) Βλ. άρθρα 4 και 11 του κανονισμού EMIR.
([39]) Βλ. άρθρο 382 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013.
([40]) Βλ. άρθρο 11 του κανονισμού EMIR.
([41]) Βλ. «Supervisory expectations on booking models», ΕΚΤ, Αύγουστος 2018, διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ (www.bankingsupervision.europa.eu).
([42]) Βλ. άρθρο 382 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013.

σχετικές πτυχές προληπτικής εποπτείας των κανόνων της εν λόγω τρίτης χώρας και στοχεύει ειδικά στον κίνδυνο προσαρμογής πιστωτικής αποτίμησης με ολοκληρωμένο τρόπο. Συνεπώς, η ΕΚΤ επιδοκιμάζει την εισαγωγή εντολής για την αξιολόγηση της ισοδυναμίας τρίτων χωρών στον προτεινόμενο κανονισμό ([43]), αλλά προτείνει η εντολή αυτή να στοχεύει στις προληπτικές και εποπτικές απαιτήσεις της οικείας τρίτης χώρας. Η ΕΚΤ υποστηρίζει ότι η εντολή καθορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013. Μια ειδική απόφαση ισοδυναμίας για τους σκοπούς της εξαίρεσης ενδοομιλικών συναλλαγών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 θα ήταν καταλληλότερη, καθώς θα επέτρεπε την εστίαση της αξιολόγησης στον κίνδυνο προσαρμογής πιστωτικής αποτίμησης. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα ένα πιο συνετό αποτέλεσμα, σε σύγκριση με το status quo, ακόμη και μετά τις κατά τα λοιπά ευπρόσδεκτες διευκρινίσεις της ΕΑΤ ([44]).

Τέλος, ανεξάρτητα από το εφαρμοστέο πλαίσιο για την αξιολόγηση της ισοδυναμίας η ΕΚΤ αντιτίθεται στην ανάθεση της αξιολόγησης της επιλεξιμότητας τρίτων χωρών στην αρχή προληπτικής εποπτείας, ακόμη και σε προσωρινή βάση, όπως προβλέπει ο προτεινόμενος κανονισμός. Η ΕΚΤ πιστεύει ότι, από θεσμική άποψη, η Επιτροπή είναι η πλέον κατάλληλη για να αναλάβει την ευθύνη αξιολόγησης της ισοδυναμίας των κανονιστικών πλαισίων τρίτων χωρών, κάτι που απαιτεί την εξασφάλιση και επικαιροποίηση μιας ολοκληρωμένης επισκόπησης της ρύθμισης και της εποπτείας σε τρίτες χώρες. Αυτό συνάδει με το υφιστάμενο πλαίσιο της Ένωσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, βάσει του οποίου οι αξιολογήσεις ισοδυναμίας διενεργούνται συνήθως από την Επιτροπή, ενίοτε βάσει τεχνικών συμβουλών από τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές ([45]).

2.2.2. Άρση της εποπτικής επικύρωσης των μοντέλων

Όπως επίσης παρατηρήθηκε στις πρόσφατες κρίσεις, από εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές που δεν εκκαθαρίζονται κεντρικά μπορούν να προκύψουν σημαντικοί κίνδυνοι που επηρεάζουν τόσο την ασφάλεια όσο και την ευρωστία των αντισυμβαλλομένων που πραγματοποιούν τέτοιες συναλλαγές, καθώς και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα γενικότερα. Οι κίνδυνοι αυτοί επιτείνονται από το γεγονός ότι ο όγκος των μη κεντρικά εκκαθαριζόμενων εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών είναι μεγάλος και αναμένεται να παραμείνει υψηλός, παρά τη σταδιακή εφαρμογή της υποχρέωσης εκκαθάρισης μετά τις κανονιστικές μεταρρυθμίσεις της G20. Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας οι χρηματοοικονομικοί αντισυμβαλλόμενοι να εφαρμόζουν τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου που αναφέρονται στον EMIR ([46]), οι οποίες είναι τεχνικά ορθές και κατάλληλες για την επίτευξη του σκοπού της μείωσης του υποκείμενου κινδύνου από τις σχετικές συναλλαγές. Αυτό μπορεί να αφορά τη χρήση μοντέλων για τον υπολογισμό του αρχικού περιθωρίου ασφαλείας. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΚΤ υποστηρίζει την αποσαφήνιση των εποπτικών απαιτήσεων για τους αντισυμβαλλομένους στην Ένωση σε σχέση με τα μοντέλα αρχικού περιθωρίου ασφαλείας ([47]). Από την άποψη αυτή η ΕΚΤ είναι πρόθυμη να εισαγάγει μεγαλύτερη αναλογικότητα και μεγαλύτερη ευελιξία, όπως να επιτρέπει τη χρήση υποδειγμάτων κατά τη διακριτική ευχέρεια των αντισυμβαλλομένων και να αντικαθιστά μια επίσημη διαδικασία επικύρωσης με γενική εξουσία αντίρρησης από τις αρμόδιες αρχές. Οι αρμόδιες αρχές θα έχουν την εξουσία να αναλάβουν δράση προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα μοντέλα αυτά είναι επαρκώς αξιόπιστα. Η ΕΚΤ προτείνει οι εν λόγω αντισυμβαλλόμενοι, ιδίως τα πιστωτικά ιδρύματα, να παρέχουν στις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με την απόδοση των μοντέλων στα οποία βασίζεται ο υπολογισμός του αρχικού περιθωρίου. Ωστόσο, οι πληροφορίες σχετικά με την απόδοση των μοντέλων αρχικού περιθωρίου ασφαλείας δεν είναι διαθέσιμες εντός του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου σε μορφή κατάλληλη για σκοπούς προληπτικής εποπτείας. Εάν οι αρμόδιες αρχές έχουν στη διάθεσή τους αυτές τις πληροφορίες, θα είναι σε θέση να αξιολογήσουν αυτές τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των μοντέλων αρχικού περιθωρίου ασφαλείας, και να εκτιμήσουν κατά πόσον υπάρχει ανάγκη να ληφθούν τα κατάλληλα εποπτικά μέτρα για τη διασφάλιση της ορθότητας της εφαρμογής τους. Η ΕΚΤ συνιστά τον εν λόγω ορισμό με σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων και όχι με κατευθυντήριες γραμμές, προκειμένου να διασφαλιστεί η σύγκλιση.

Εκτός από τις λεπτομερέστερες απαιτήσεις πληροφόρησης των αρμόδιων αρχών, οι συμμετέχοντες στην αγορά θα επωφεληθούν επίσης από την πρόσβαση σε βασικές πληροφορίες σχετικά με αυτές τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των προαναφερόμενων μοντέλων αρχικού περιθωρίου ασφαλείας. Η πρόσβαση αυτή θα διασφαλίσει τη διαφάνεια της διαχείρισης κινδύνου των αντισυμβαλλομένων όσον αφορά τις μη κεντρικά εκκαθαριζόμενες εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές και θα διευκολύνει επίσης την αξιολόγηση από τους συμμετέχοντες στην αγορά της προσέγγισης που χρησιμοποιείται. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ προτείνει να θεσπιστεί στο πλαίσιο του κανονισμού EMIR απαίτηση δημοσιοποίησης πληροφοριών υψηλού επιπέδου σχετικά με τη χρήση υποδειγμάτων αρχικού περιθωρίου ασφαλείας.

([43]) Άρθρο 2 του προτεινόμενου κανονισμού.
([44]) Βλ. «Question & Answer 2022_6495», EBA, Σεπτέμβριος 2022, διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο της ΕΑΤ (www.eba.europa.eu).
([45]) Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, «EU equivalence decisions in financial services policy: an assessment», SWD(2017) 102 final.
([46]) Βλ. άρθρο 11 παράγραφος 3 του κανονισμού EMIR.
([47]) Βλ. παράγραφο 4.1 της γνώμης CON/2017/42.

3. ***Απλούστευση και επιτάχυνση των διαδικασιών εποπτικής έγκρισης***

3.1. *Διαδικασίες αδειοδότησης και επέκτασης των υπηρεσιών*

Η ΕΚΤ στηρίζει την πρόταση για εξορθολογισμό των διαδικασιών αδειοδότησης και επέκτασης δραστηριοτήτων και υπηρεσιών των κεντρικών αντισυμβαλλομένων με σκοπό την ενίσχυση της ικανότητας των κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ να ανταποκρίνονται εγκαίρως στις νέες εξελίξεις της αγοράς ([48]).

Ειδικότερα, η ΕΚΤ επικροτεί το γεγονός ότι η μορφή και το περιεχόμενο των απαιτούμενων εγγράφων τεκμηρίωσης για τις αιτήσεις των κεντρικών αντισυμβαλλομένων ([49]) θα πρέπει να προσδιορίζονται μέσω σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που καταρτίζει η ΕΑΚΑΑ σε στενή συνεργασία με το ΕΣΚΤ. Η λεπτομερέστερη αποσαφήνιση των αντίστοιχων εποπτικών απαιτήσεων θα ενισχύσει τη διαφάνεια και την προβλεψιμότητα για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και θα συμβάλει στη σημαντική επιτάχυνση της διαδικασίας εποπτικής έγκρισης.

Η ΕΚΤ επικροτεί επίσης την πρόταση για την ΕΑΚΑΑ να διατηρεί κεντρική βάση δεδομένων ([50]) στην οποία θα έχουν πρόσβαση οι αρμόδιες αρχές των κεντρικών αντισυμβαλλομένων, η ΕΑΚΑΑ και τα μέλη των σωμάτων, και στην οποία ο κεντρικός αντισυμβαλλόμενος θα υποβάλλει όλες τις αιτήσεις χορήγησης άδειας λειτουργίας ([51]), επέκτασης των υπηρεσιών και δραστηριοτήτων ([52]) και σημαντικών αλλαγών στα μοντέλα και τις παραμέτρους κινδύνου ([53]). Αυτό θα διευκολύνει την ταχύτερη συμμετοχή όλων των αρμόδιων αρχών κατά τη διάρκεια των αντίστοιχων διαδικασιών αξιολόγησης.

Η ΕΚΤ συμφωνεί επίσης ότι θα πρέπει να καθοριστεί σαφές χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση της αξιολόγησης της πληρότητας της αίτησης. Αυτό είναι σημαντικό για τον περιορισμό τυχόν αβεβαιοτήτων και καθυστερήσεων και των αντίστοιχων κινδύνων για την ευελιξία και την ανταγωνιστικότητα των κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ. Ωστόσο, η ΕΚΤ εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι είναι πολύ σύντομο το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα των δύο εργάσιμων ημερών για την επιβεβαίωση της πληρότητας της αίτησης κεντρικού αντισυμβαλλομένου ([54]). Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι μια αρμόδια αρχή θα είναι σε θέση να διενεργεί αξιόπιστη αξιολόγηση σε κάθε περίπτωση, η ΕΚΤ προτείνει να παραταθεί η περίοδος αυτή σε δέκα εργάσιμες ημέρες. Διαφορετικά, μπορεί να μην είναι δυνατόν να αποκλειστεί ο κίνδυνος άσκοπων απορρίψεων των αιτήσεων, εάν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η αρμόδια εθνική αρχή ενδέχεται να μην είναι σε θέση να επιβεβαιώσει εντός δύο ημερών ότι έχει προσκομιστεί όλη η απαιτούμενη τεκμηρίωση.

Προκειμένου να αξιοποιηθούν οι γνώσεις της εθνικής αρμόδιας αρχής για τον κεντρικό αντισυμβαλλόμενο λόγω των συνεχιζόμενων εποπτικών δραστηριοτήτων της και με σκοπό την υποστήριξη του αποτελεσματικού διαλόγου μεταξύ της εθνικής αρμόδιας αρχής, της ΕΑΚΑΑ και του σώματος κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης, η ΕΚΤ προτείνει να δοθεί στο σώμα επαρκής χρόνος για να ολοκληρώσει την αξιολόγησή του λαμβάνοντας υπόψη το σχέδιο αξιολόγησης της εθνικής αρμόδιας αρχής και το σχέδιο γνωμοδότησης της ΕΑΚΑΑ. Η εθνική αρμόδια αρχή και η ΕΑΚΑΑ θα πρέπει να ανταλλάσσουν τα σχέδια των αξιολογήσεών τους με το σώμα εντός 30 εργάσιμων ημερών. Στη συνέχεια, η ΕΚΤ προτείνει να δοθούν σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (εθνικές αρμόδιες αρχές, ΕΑΚΑΑ και σώμα) 20 επιπλέον εργάσιμες ημέρες για την ολοκλήρωση των αξιολογήσεών τους.

3.2. *Διαδικασίες μη διατύπωσης αντιρρήσεων για μη ουσιώδεις μεταβολές*

Η ΕΚΤ επικροτεί την προτεινόμενη θέσπιση νέας διαδικασίας μη διατύπωσης αντιρρήσεων για τη χορήγηση αιτήματος επέκτασης δραστηριοτήτων ή υπηρεσιών σε περίπτωση μεταβολής μη ουσιωδών υπηρεσιών ([55]). Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί ότι το βάθος του εποπτικού ελέγχου είναι ανάλογο προς τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους που ενέχει μια νέα δραστηριότητα ή υπηρεσία και ότι οι αντίστοιχες διαδικασίες έγκρισης στηρίζουν ένα δυναμικό ενωσιακό τοπίο κεντρικής εκκαθάρισης. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να διατηρηθούν οι κατάλληλες διασφαλίσεις για τον εποπτικό έλεγχο.

([48]) Βλ. άρθρο 1 σημεία 9, 10 και 11 του προτεινόμενου κανονισμού.
([49]) Βλ. άρθρο 1 σημεία 9 και 10 του προτεινόμενου κανονισμού.
([50]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 11 του προτεινόμενου κανονισμού.
([51]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 9 του προτεινόμενου κανονισμού.
([52]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 10 του προτεινόμενου κανονισμού.
([53]) Βλ. άρθρο 1, σημείο 34, του προτεινόμενου κανονισμού.
([54]) Βλ. άρθρο 1 σημεία 9 και 10 του προτεινόμενου κανονισμού.
([55]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 12 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 17α στον κανονισμό EMIR.

Τα κοινά κριτήρια του προτεινόμενου κανονισμού σχετικά με το μη ουσιώδες αποτέλεσμα της αλλαγής της υπηρεσίας εκκαθάρισης ή της δραστηριότητας εκκαθάρισης είναι σημαντικά για την προώθηση της συνολικής διαφάνειας και της συνέπειας των εποπτικών προσεγγίσεων. Ωστόσο, τα κριτήρια αυτά θα ήταν υπερβολικά υψηλά για να αποτυπώσουν όλους τους σχετικούς παράγοντες. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΚΤ θεωρεί ότι οι προτεινόμενοι πρόσθετοι όροι που καθορίζουν πότε μπορεί να εφαρμοστεί η διαδικασία μη διατύπωσης αντίρρησης ([56]) θα πρέπει να συνδυαστούν με την εντολή προς την ΕΑΚΑΑ να αναπτύξει, σε στενή συνεργασία με το ΕΣΚΤ, λεπτομερέστερες οδηγίες με βάση σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων. Η εν λόγω πρόσθετη τεχνική καθοδήγηση θα είχε επίσης το πλεονέκτημα ότι θα είναι πιο εύκολα προσαρμόσιμη, δεδομένου ότι η διαδικασία μη διατύπωσης αντιρρήσεων θα ήταν μια εντελώς νέα διαδικασία που ενδέχεται να απαιτήσει προσαρμογές με βάση την εμπειρία από την πρακτική εφαρμογή της.

Συνεπώς, η ΕΚΤ είναι της άποψης ότι η χρήση της διαδικασίας μη διατύπωσης αντιρρήσεων σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα νέο νόμισμα προστίθεται στις υφιστάμενες υπηρεσίες δεν θα πρέπει να εξεταστεί στον ίδιο τον προτεινόμενο κανονισμό, αλλά μόνο στα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων που καταρτίζει η ΕΑΚΑΑ, δεδομένου ότι ο αντίκτυπος στον κίνδυνο θα εξαρτηθεί από πιο αναλυτικούς παράγοντες, όπως το μέγεθος των προβλεπόμενων τιμών εκκαθάρισης και η μελλοντική ανάγκη για νέες διαδικασίες διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας ή διακανονισμού. Προκειμένου να δοθεί επαρκής χρόνος σε όλες τις αρχές που εμπλέκονται στις διαδικασίες μη διατύπωσης αντιρρήσεων (βλ. παράγραφο 1.1.2 ανωτέρω) για τη διενέργεια ουσιαστικής αξιολόγησης, η ΕΚΤ προτείνει την παράταση του αντίστοιχου χρονικού πλαισίου από 10 σε 20 εργάσιμες ημέρες.

Τέλος, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται σε κεντρικό αντισυμβαλλόμενο της ΕΕ να αρχίσει νέα δραστηριότητα ή υπηρεσία πριν από την ολοκλήρωση της εποπτικής διαδικασίας μη διατύπωσης αντιρρήσεων, προκειμένου να αποφεύγεται η αδικαιολόγητη ανάληψη κινδύνων από κεντρικούς αντισυμβαλλομένους κατά τη μεταβατική περίοδο. Επιπλέον, κατά πάσα πιθανότητα δεν θα ήταν ελκυστικός για τον κεντρικό αντισυμβαλλόμενο της ΕΕ να αρχίσει να αναλαμβάνει νέες δραστηριότητες ή υπηρεσίες χωρίς διαβεβαιώσεις ότι οι εποπτικές αρχές θα συμφωνούσαν ότι οι εν λόγω υπηρεσίες ή δραστηριότητες θα συνεχιστούν.

4. ***Μείωση των υπερβολικών ανοιγμάτων σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών***

4.1. *Ενεργός λογαριασμός*

4.1.1. Απαίτηση ενεργού λογαριασμού

Ο προτεινόμενος κανονισμός θεσπίζει απαίτηση για τους χρηματοοικονομικούς και μη χρηματοοικονομικούς αντισυμβαλλομένους που υπόκεινται στην υποχρέωση εκκαθάρισης να εκκαθαρίζουν σε αδειοδοτημένο κεντρικό αντισυμβαλλόμενο της ΕΕ ένα μέρος των ανοιγμάτων τους σε υπηρεσίες που προσφέρονται από κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών και χαρακτηρίζονται ως ουσιώδους συστημικής σημασίας. Προτείνει επίσης στην ΕΑΚΑΑ, σε συνεργασία με την ΕΑΤ, την ΕΑΑΕΣ και το ΕΣΣΚ, κατόπιν διαβούλευσης με το ΕΣΚΤ, να βαθμονομήσει, μέσω σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, το επίπεδο της δραστηριότητας εκκαθάρισης που πρέπει να τηρείται σε ενεργούς λογαριασμούς σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ. Η βαθμονόμηση αυτή θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η προβλεπόμενη μετεγκατάσταση ανοιγμάτων σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ θα έχει ως αποτέλεσμα οι εν λόγω υπηρεσίες να μην θεωρούνται πλέον ουσιώδους συστημικής σημασίας όσον αφορά το τι θα παρέμενε στον σχετικό κεντρικό αντισυμβαλλόμενο τρίτης χώρας.

Η ΕΚΤ υποστηρίζει την άποψη ότι η υπερβολική έκθεση σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών και η συνεχιζόμενη υπέρμετρη εμπιστοσύνη σε αυτούς συνιστούν κίνδυνο για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της Ένωσης, ο οποίος πρέπει να αντιμετωπιστεί με τη μείωση των εν λόγω ανοιγμάτων σε όλες τις υπηρεσίες εκκαθάρισης που έχει κριθεί ότι είναι ουσιώδους συστημικής σημασίας. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ επικροτεί θερμά το μέτρο αυτό, το οποίο αναμένεται να διασφαλίσει την ισορροπία μεταξύ του περιορισμού των συστημικών κινδύνων και των κινδύνων για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα για την Ένωση και της υποστήριξης της σταδιακής δημιουργίας μιας ανθεκτικής και ρευστής αγοράς εκκαθάρισης με έδρα την Ένωση. Η ΕΚΤ σχολιάζει την προτεινόμενη απαίτηση για ενεργό λογαριασμό.

Πρώτον, ο προτεινόμενος κανονισμός προβλέπει ότι η ΕΑΚΑΑ θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο εισαγωγής περιόδων σταδιακής εφαρμογής της απαίτησης ενεργού λογαριασμού. Η ΕΚΤ υποστηρίζει την πρόταση αυτή, καθώς είναι απαραίτητο να αποφευχθούν ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις από την αιφνίδια εφαρμογή αυτής της απαίτησης στους συμμετέχοντες στην αγορά και τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφαλής και αξιόπιστη κεντρική εκκαθάριση, είναι επίσης ζωτικής σημασίας να βαθμονομηθεί σταδιακά αυτή η απαίτηση. Αυτό θα επιτρέψει στους αντισυμβαλλομένους να εκπληρώσουν σταδιακά τις απαιτήσεις εκκαθάρισης, όσον αφορά τα ποσοστά των ανοιγμάτων που εκκαθαρίζονται σε λογαριασμούς σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ. Έτσι, χρησιμοποιώντας τη δυνατότητα επανεξέτασης των ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων σχετικά με τη βαθμονόμηση της απαίτησης ενεργού λογαριασμού βάσει των πληροφοριών που υποβάλλει ο ΚΜΠ ([57]), η ΕΑΚΑΑ θα μπορούσε να διασφαλίσει ότι η βαθμονόμηση του ποσοστού της δραστηριότητας εκκαθάρισης που πρέπει να διατηρείται σε ενεργούς λογαριασμούς σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ θα μπορούσε να προσαρμόζεται στις εξελίξεις της αγοράς ή σε άλλες περιστάσεις.

([56]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 12 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 17α παράγραφος 2 στον κανονισμό EMIR.

([57]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 18 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 23γ παράγραφος 5 στον κανονισμό EMIR.

Αυτή η σταδιακή βαθμονόμηση αναμένεται ότι θα επιτρέπει αποτελεσματικές προσαρμογές με βάση την αγορά και τον μετριασμό δυνητικών κινδύνων για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Ως εκ τούτου, θα αναπτυχθεί μια πιο ελκυστική και ισχυρή αγορά εκκαθάρισης της Ένωσης. Συνεπώς, η ΕΚΤ προτείνει η σταδιακή αυτή εφαρμογή να αντανακλάται στην εντολή προς την ΕΑΚΑΑ να καταρτίζει σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων για τον καθορισμό της βαθμονόμησης της απαίτησης για ενεργούς λογαριασμούς.

Δεύτερον, μετά την ολοκλήρωση της περιόδου σταδιακής εφαρμογής, η απαίτηση για ενεργούς λογαριασμούς θα πρέπει να βαθμονομείται σε ένα τελικό επίπεδο-στόχο όπου οι σχετικές υπηρεσίες εκκαθάρισης που παρέχονται από κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών δεν θα έχουν πλέον ουσιαστική συστημική σημασία. Η ΕΑΚΑΑ έχει εντολή, σύμφωνα με τον κανονισμό EMIR ([58]), να καθορίζει τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους ή τις υπηρεσίες εκκαθάρισης που έχουν τέτοια σημαντική συστημική σημασία βάσει πλήρως αιτιολογημένης αξιολόγησης. Δεδομένου ότι η ΕΑΚΑΑ διενεργεί την εν λόγω αξιολόγηση χρησιμοποιώντας συνδυασμό ποσοτικών δεικτών και ποιοτικής ανάλυσης, θα πρέπει, για τη βαθμονόμηση της απαίτησης ενεργού λογαριασμού, να εξετάσει επίσης συνδυασμό ποσοτικών και ποιοτικών μετρήσεων.

Τρίτον, κατά τη διαμόρφωση των επιπέδων της δραστηριότητας εκκαθάρισης, η ΕΑΚΑΑ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον πιθανό αντίκτυπο της σταδιακής μετεγκατάστασης, συνεκτιμώντας τα οφέλη και τους κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της Ένωσης και την πιθανή δυναμική μετεγκατάστασης των δραστηριοτήτων εκκαθάρισης σε τρίτες χώρες. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί απαιτώντας από την ΕΑΚΑΑ να διενεργεί ανάλυση κόστους-οφέλους κατά τον καθορισμό του χρονοδιαγράμματος και των απαιτούμενων επιπέδων δραστηριότητας της περιόδου σταδιακής εφαρμογής, καθώς και κάθε φορά που καθίσταται αναγκαία η αναπροσαρμογή.

Τέταρτον, κατά την ανάπτυξη της μεθοδολογίας για τον υπολογισμό των επιπέδων δραστηριότητας εκκαθάρισης η ΕΑΚΑΑ θα πρέπει να διασφαλίζει ότι δεν αναλύει μόνο το συνολικό ποσοστό των δραστηριοτήτων σε επίπεδο Ένωσης, που θα ήταν αναγκαίο προκειμένου να διασφαλιστεί μείωση στην εκκαθάριση ([59]) ικανή ώστε οι υπηρεσίες των κεντρικών αντισυμβαλλομένων τρίτων χωρών να παύουν να έχουν συστημική σημασία. Η ΕΑΚΑΑ θα πρέπει επίσης να διασφαλίσει ότι αναλύει τα επιμέρους ποσοστά των δραστηριοτήτων που θα πρέπει να τηρούν οι χρηματοοικονομικοί και οι μη χρηματοοικονομικοί αντισυμβαλλόμενοι που υπόκεινται στην υποχρέωση εκκαθάρισης στους ενεργούς λογαριασμούς τους σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι είναι πρόθεση του νομοθέτη να περιλάβει αυτά τα επιμέρους ποσοστά δραστηριότητας στα σχέδια κανονιστικών τεχνικών προτύπων που αναφέρονται στον προτεινόμενο κανονισμό ([60]). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η ίδια η απαίτηση ενεργού λογαριασμού ισχύει άμεσα και απευθύνεται σε χρηματοοικονομικούς και μη χρηματοοικονομικούς αντισυμβαλλομένους που υπόκεινται στην υποχρέωση εκκαθάρισης. Βασίζεται μόνο σε αυτά τα επιμέρους προσδιορίσιμα ποσοστά ώστε κάθε χρηματοοικονομικός και μη χρηματοοικονομικός αντισυμβαλλόμενος που υπόκειται στην υποχρέωση εκκαθάρισης να είναι σε θέση να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις ενεργού λογαριασμού και να καταρτίζει τα σχετικά σχέδια που προβλέπονται στις προτεινόμενες τροποποιήσεις της οδηγίας 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([61]), οι οποίες περιέχονται στην προτεινόμενη οδηγία.

Πέμπτον, ο προτεινόμενος κανονισμός διευκρινίζει ότι οι αντισυμβαλλόμενοι που υπόκεινται στην απαίτηση ενεργού λογαριασμού πρέπει να επιβεβαιώνουν τη συμμόρφωσή τους με την απαίτηση αυτή σε ετήσια βάση, μέσω της υποβολής στοιχείων στην αρμόδια αρχή του κεντρικού αντισυμβαλλομένου της ΕΕ. Η συχνότητα της εν λόγω υποβολής στοιχείων μπορεί να έχει άμεσες συνέπειες στην αποτελεσματική παρακολούθηση της συμμόρφωσης με την απαίτηση ενεργού λογαριασμού και του κινδύνου συγκέντρωσης έναντι αναγνωρισμένων κεντρικών αντισυμβαλλομένων τρίτων χωρών που προσφέρουν υπηρεσίες που χαρακτηρίζονται ως ουσιώδους συστημικής σημασίας. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ προτείνει την αύξηση της συχνότητας της εν λόγω υποβολής στοιχείων σε τριμηνιαία βάση, ακολούθως προς τη συχνότητα παρακολούθησης της τακτικής υποβολής εποπτικών στοιχείων.

Έκτον, ο προτεινόμενος κανονισμός διευκρινίζει ότι η υποβολή των εν λόγω στοιχείων πρέπει να γίνεται από χρηματοοικονομικούς και μη χρηματοοικονομικούς αντισυμβαλλομένους στην αρμόδια αρχή του κεντρικού αντισυμβαλλομένου της ΕΕ. Σύμφωνα με την προτεινόμενη οδηγία, η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι άλλες αρχές, οι οποίες δεν αποτελούν την αρμόδια αρχή των κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ, θα μπορούσαν να επανεξετάσουν την εναρμόνιση των αντισυμβαλλομένων υπό την εποπτεία τους με τους σχετικούς στόχους πολιτικής της Ένωσης ή τις γενικότερες τάσεις μετάβασης που αφορούν τη χρήση του ενεργού λογαριασμού σύμφωνα με τον προτεινόμενο κανονισμό. Στο πλαίσιο αυτό, είναι ζωτικής σημασίας να συμπεριληφθούν οι εν λόγω αρχές στους αποδέκτες της ως άνω υποβολής στοιχείων. Επιπλέον, οι πληροφορίες σχετικά με τη δραστηριότητα εκκαθάρισης μόνο σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ δεν θα επαρκούσαν για την

([58]) Βλ. άρθρο 25 παράγραφος 2γ του κανονισμού EMIR.

([59]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 4 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 7α παράγραφος 5 στον κανονισμό EMIR.

([60]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 4 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 7α παράγραφος 5 στον κανονισμό EMIR.

([61]) Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 338).

παρακολούθηση της συμμόρφωσης με την απαίτηση περί ενεργού λογαριασμού, καθώς αυτό απαιτεί μια εικόνα της παγκόσμιας δραστηριότητας των αντισυμβαλλομένων στις σχετικές κατηγορίες συμβάσεων παραγώγων. Ως εκ τούτου, η υποβολή στοιχείων θα πρέπει να περιλαμβάνει, χωριστά, πληροφορίες σχετικά με συναλλαγές που εκκαθαρίζονται σε αδειοδοτημένους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και αναγνωρισμένους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών. Αυτό θα επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές να αποτυπώνουν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με την απαίτηση ενεργού λογαριασμού, όταν οι αντισυμβαλλόμενοι που υπόκεινται σε τέτοια απαίτηση εξακολουθούν να χρησιμοποιούν μόνο αναγνωρισμένους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών για την εκκαθάριση ορισμένων κατηγοριών συμβάσεων παραγώγων.

Έβδομον, είναι αναγκαίο να εναρμονιστεί ο μορφότυπος υποβολής στοιχείων για τις πληροφορίες που πρέπει να υποβάλλονται από κάθε αντισυμβαλλόμενο σχετικά με το αποτέλεσμα του υπολογισμού που γίνεται στο πλαίσιο της απαίτησης ενεργού λογαριασμού ([62]). Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί ένα ελάχιστο επίπεδο συγκρισιμότητας των δεδομένων που υποβάλλονται από τους αντισυμβαλλομένους που υπόκεινται στην απαίτηση ενεργού λογαριασμού και, ως εκ τούτου, η ορθή παρακολούθηση της συμμόρφωσης με την απαίτηση αυτή. Κατά συνέπεια, τα σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων για τη βαθμονόμηση της απαίτησης ενεργού λογαριασμού θα πρέπει να συνοδεύονται από σχέδια εκτελεστικών τεχνικών προτύπων που θα προσδιορίζουν τη μορφή των πληροφοριών που πρέπει να υποβάλλονται.

Τέλος, ο προτεινόμενος κανονισμός εισάγει αλλαγή στη μεθοδολογία υπολογισμού για την υποχρέωση εκκαθάρισης, απαιτώντας, κατά τον υπολογισμό των θέσεων για την επίτευξη των κατώτατων ορίων, να περιλαμβάνονται μόνο συμβάσεις παραγώγων που δεν εκκαθαρίζονται σε αδειοδοτημένο κεντρικό αντισυμβαλλόμενο τρίτης χώρας ή σε αναγνωρισμένο κεντρικό αντισυμβαλλόμενο τρίτης χώρας. Δεδομένης της σχέσης σύνδεσης μεταξύ του πεδίου εφαρμογής του ενεργού λογαριασμού και του πεδίου εφαρμογής της υποχρέωσης εκκαθάρισης, η ΕΚΤ καλεί τον νομοθέτη της Ένωσης να λάβει υπόψη τις πιθανές επιπτώσεις που θα μπορούσε να έχει η αλλαγή της μεθοδολογίας υπολογισμού τόσο στο πεδίο εφαρμογής της απαίτησης ενεργού λογαριασμού, όπως η πιθανή διεύρυνσή του, όσο και στην ικανότητα του ενεργού λογαριασμού να αντιμετωπίζει τον κίνδυνο που συνδέεται με την υπερβολική έκθεση των εκκαθαριστικών μελών και των πελατών της Ένωσης σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών που παρέχουν υπηρεσίες εκκαθάρισης που χαρακτηρίζονται ως ουσιαστικής συστημικής σημασίας.

4.1.2. Προτεινόμενες τροποποιήσεις της οδηγίας 2013/36/ΕΕ

Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις της οδηγίας 2013/36/ΕΕ απαιτούν από τα ιδρύματα και τις αρμόδιες αρχές να αντιμετωπίζουν κάθε κίνδυνο συγκέντρωσης που μπορεί να προκύψει από τα ανοίγματά τους έναντι κεντρικών αντισυμβαλλομένων, ιδίως κεντρικών αντισυμβαλλομένων τρίτων χωρών που προσφέρουν υπηρεσίες ουσιώδους συστημικής σημασίας για την Ένωση. Στο πλαίσιο αυτό, οι αρμόδιες αρχές που ορίζονται σύμφωνα με την οδηγία 2013/36/ΕΕ θα πρέπει να αξιολογούν και να παρακολουθούν την ευθυγράμμιση των ιδρυμάτων που τελούν υπό την εποπτεία τους με τους σχετικούς στόχους πολιτικής της Ένωσης, πλαισιούμενη από την απαίτηση ενεργού λογαριασμού που ορίζεται στον προτεινόμενο κανονισμό. Προτείνονται τροποποιήσεις στη διαδικασία επανεξέτασης και αξιολόγησης. Επιπλέον, η προτεινόμενη οδηγία εισάγει μια νέα εποπτική εξουσία στην οδηγία 2013/36/ΕΕ, η οποία επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές να αξιολογούν και να επανορθώνουν ειδικά τον κίνδυνο υπερβολικής συγκέντρωσης που προκύπτει από την έκθεση των ιδρυμάτων που τελούν υπό την εποπτεία τους σε κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους τρίτων χωρών που προσφέρουν υπηρεσίες ουσιώδους συστημικής σημασίας για την Ένωση. Η ΕΚΤ διατυπώνει σειρά σχολίων σχετικά με αυτό το θέμα.

Πρώτον, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του εποπτικού πλαισίου είναι αναγκαίες για να διασφαλιστεί ότι οι αρμόδιες αρχές μπορούν να αξιολογούν και να παρακολουθούν τον κίνδυνο συγκέντρωσης που προκύπτει από ανοίγματα έναντι κεντρικών αντισυμβαλλομένων με πιο στοχευμένο τρόπο, ιδίως όσων προσφέρουν υπηρεσίες ουσιαστικής συστημικής σημασίας για την Ένωση. Οι υφιστάμενες διατάξεις της οδηγίας 2013/36/ΕΕ απαιτούν από τις αρμόδιες αρχές να αντιμετωπίζουν τον εν λόγω κίνδυνο συγκέντρωσης ([63]) μόνο σε ένα πλαίσιο όπου οι κεντρικοί αντισυμβαλλόμενοι έχουν εγγενή τάση προς συγκέντρωση μεγάλης κλίμακας, προκειμένου να επωφελούνται από οικονομίες κλίμακας και αποτελέσματα δικτύου. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ επικροτεί τη διευκρίνιση που επέφερε η απαίτηση ενεργού λογαριασμού σχετικά με την έννοια της συγκέντρωσης. Η διευκρίνιση αυτή, όπως αντανακλάται στην προτεινόμενη οδηγία, διασφαλίζει ότι οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν ένα πιο στοχευμένο εποπτικό πλαίσιο για την ανάληψη δράσης, σε σύγκριση με τη δυνατότητα των ιδίων να επιβάλλουν πρόσθετες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων για κινδύνους που δεν καλύπτονται ή δεν καλύπτονται επαρκώς από τις υφιστάμενες κεφαλαιακές απαιτήσεις βάσει της οδηγίας 2013/36/ΕΕ ([64]).

Δεύτερον, κατά την αντιμετώπιση του κινδύνου συγκέντρωσης των ιδρυμάτων οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να εστιάζουν πρωτίστως στην ατομική κατάσταση κάθε ιδρύματος. Στο πλαίσιο αυτό η ασφάλεια και ευρωστία των ιδρυμάτων θα πρέπει να παραμείνουν πρωταρχικός στόχος των αρμόδιων αρχών που ασκούν προληπτική εποπτεία δυνάμει της οδηγίας 2013/36/ΕΕ.

([62]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 4 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 7α παράγραφος 4 στον κανονισμό EMIR.
([63]) Βλ. άρθρο 81 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ.
([64]) Βλ. άρθρο 104 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ.

Τρίτον, δεδομένου ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις της οδηγίας 2013/36/ΕΕ συνδέονται με την απαίτηση για ενεργό λογαριασμό, δεν θα πρέπει να αναμένεται από τις αρμόδιες αρχές να ασκήσουν τις προτεινόμενες εξουσίες προτού η ΕΑΚΑΑ καταρτίσει σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων σχετικά με τον ενεργό λογαριασμό σε συνεργασία με την ΕΑΤ, την ΕΑΑΕΣ και το ΕΣΣΚ και κατόπιν διαβούλευσης με το ΕΣΚΤ. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι αρμόδιες αρχές χρειάζονται σαφή κριτήρια για να καθορίζουν υπό ποιες συνθήκες θα μπορούσε να εγείρει ανησυχίες το άνοιγμα εκκαθαριστικού μέλους ή πελάτη τελούντος υπό την εποπτεία του. Επιπλέον, η αποτελεσματική παρακολούθηση της απαίτησης ενεργού λογαριασμού εξαρτάται από την κατάλληλη υποβολή στοιχείων. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ προτείνει η υποβολή στοιχείων βάσει του προτεινόμενου κανονισμού ([65]) να γίνεται απευθείας τόσο στην αρμόδια αρχή του κεντρικού αντισυμβαλλομένου της ΕΕ όσο και στην αρμόδια αρχή του ιδρύματος που υπόκειται στην υποχρέωση παροχής στοιχείων.

Τέταρτον, όπως προαναφέρθηκε, ο ΚΜΠ είναι επιφορτισμένος με την παρακολούθηση της απαίτησης ενεργού λογαριασμού, καθώς και με την ευρύτερη παρακολούθηση δυνητικών κινδύνων από τη διασύνδεση των χρηματοπιστωτικών παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων συγκέντρωσης. Οι αρμόδιες αρχές θα μπορούσαν να λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα της εν λόγω παρακολούθησης κατά την αξιολόγηση του κινδύνου συγκέντρωσης που προκύπτει από τα τα ανοίγματα των ιδρυμάτων που τελούν υπό την εποπτεία τους έναντι κεντρικών αντισυμβαλλομένων ([66]).

Επιπλέον, η προτεινόμενη οδηγία απαιτεί από την ΕΑΤ, σε συντονισμό με την ΕΑΚΑΑ, να αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές που θα διασφαλίζουν συνεπή μεθοδολογία για την ενσωμάτωση του κινδύνου συγκέντρωσης που προκύπτει από ανοίγματα έναντι κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ σε εποπτικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων ([67]). Στόχος της οδηγίας 2013/36/ΕΕ ([68]) είναι να διασφαλιστεί ότι οι αρμόδιες αρχές διενεργούν εποπτικές προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων στα εποπτευόμενα ιδρύματα, χρησιμοποιώντας κοινές μεθοδολογίες που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ. Επιπλέον, καθώς οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ δεν αφορούν συγκεκριμένους κινδύνους, δεν θα πρέπει να απαιτούνται πρόσθετες αυτοτελείς κατευθυντήριες γραμμές για την κάλυψη συγκεκριμένου κινδύνου ή στοιχείων κινδύνου. Κάθε ιδιαίτερος κίνδυνος θα μπορούσε να ενσωματωθεί συστηματικά στις υφιστάμενες κατευθυντήριες γραμμές.

4.2. *Πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες εκκαθάρισης*

Ο προτεινόμενος κανονισμός απαιτεί από τα εκκαθαριστικά μέλη και τους πελάτες που παρέχουν υπηρεσίες εκκαθάρισης τόσο σε αδειοδοτημένους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών όσο και σε αναγνωρισμένους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών να ενημερώνουν τους πελάτες τους σχετικά με τη δυνατότητα εκκαθάρισης συμβάσεων παραγώγων σε κεντρικό αντισυμβαλλόμενο της ΕΕ ([69]). Η ΕΚΤ στηρίζει αυτή την απαίτηση, η οποία αναμένεται ότι θα συμβάλει στην επίτευξη συναφών στόχων πολιτικής της Ένωσης με δύο τρόπους. Πρώτον, η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω απαίτησης είναι ευρύτερο από εκείνο της απαίτησης ενεργού λογαριασμού, καθώς περιλαμβάνει και συναλλαγές που δεν υπόκεινται στην υποχρέωση εκκαθάρισης και απαιτεί από τα οικεία εκκαθαριστικά μέλη και τους πελάτες να προτείνουν συστηματικά εναλλακτικές λύσεις εκκαθάρισης στην Ένωση, ακόμη και για υπηρεσίες που δεν έχουν χαρακτηριστεί από την ΕΑΚΑΑ ως ουσιώδους συστημικής σημασίας. Δεύτερον, η απαίτηση αυτή αναμένεται να λειτουργήσει ως κίνητρο για τους τελικούς πελάτες να εκκαθαρίζουν σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας στην Ένωση.

Επιπλέον, ο προτεινόμενος κανονισμός εισάγει απαίτηση για τα οικεία εκκαθαριστικά μέλη και τους πελάτες να υποβάλλουν στοιχεία για το πεδίο εφαρμογής των εκκαθαριστικών δραστηριοτήτων τους σε αναγνωρισμένους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών ([70]). Η ΕΚΤ επικροτεί την εν λόγω απαίτηση, η οποία διασφαλίζει την πρόσβαση των αρμόδιων αρχών και του ΚΜΠ στις απαραίτητες πληροφορίες για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων εκκαθάρισης σε αναγνωρισμένους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών. Επιπλέον, η ΕΚΤ υποστηρίζει σθεναρά ότι η ΕΑΚΑΑ, στην οποία έχει ανατεθεί να καταρτίζει σχέδια ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων για τον καθορισμό του περιεχομένου της εν λόγω υποβολής στοιχείων, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις πληροφορίες που είναι ήδη διαθέσιμες βάσει του υφιστάμενου πλαισίου υποβολής στοιχείων. Η υποβολή περιττών στοιχείων συνεπάγεται αδικαιολόγητες επιβαρύνσεις για τα ιδρύματα. Τα ζητήματα αυτά ενδέχεται να επηρεάζουν όχι μόνο το κόστος υποβολής στοιχείων των ιδρυμάτων, αλλά και την ποιότητα και την ακεραιότητα των στοιχείων που παρέχονται στις αρμόδιες αρχές.

Η ΕΚΤ έχει διάφορα σχόλια όσον αφορά την εν λόγω υποβολή στοιχείων για τις δραστηριότητες εκκαθάρισης.

([65]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 4 του προτεινόμενου κανονισμού, το οποίο εισάγει νέο άρθρο 7α παράγραφος 4 στον κανονισμό EMIR.
([66]) Βλ. άρθρο 2 σημείο 3 της προτεινόμενης οδηγίας, το οποίο τροποποιεί το άρθρο 81 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ.
([67]) Βλ. άρθρο 2 σημείο 4 της προτεινόμενης οδηγίας.
([68]) Βλ. άρθρο 100 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ.
([69]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 4 του προτεινόμενου κανονισμού, το οποίο εισάγει νέο άρθρο 7β παράγραφος 1 στον κανονισμό EMIR.
([70]) Βλ. άρθρο 1 σημείο 4 του προτεινόμενου κανονισμού, με το οποίο παρεμβάλλεται νέο άρθρο 7β παράγραφος 2 στον κανονισμό EMIR.

Πρώτον, για να ενισχυθεί η δυνατότητα των αρμόδιων αρχών και του ΚΜΠ να αποκτούν ολοκληρωμένη εικόνα των εξελίξεων της αγοράς εκκαθάρισης στην Ένωση, θα πρέπει να λαμβάνουν τις αναγκαίες πληροφορίες τόσο για τους αδειοδοτημένους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους της ΕΕ όσο και για τους αναγνωρισμένους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους τρίτων χωρών. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ προτείνει να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης υποβολής στοιχείων ώστε να συμπεριληφθούν και τα ανοίγματα έναντι κεντρικών αντισυμβαλλομένων της ΕΕ που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας. Αυτή η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής θα πρέπει επίσης να αντικατοπτρίζεται αναλογικά στην εντολή της ΕΑΚΑΑ να καταρτίζει σχέδια ρυθμιστικών και εκτελεστικών τεχνικών προτύπων που να διευκρινίζουν το περιεχόμενο και τον μορφότυπο των εν λόγω υποβαλλόμενων στοιχείων.

Δεύτερον, ο προτεινόμενος κανονισμός διευκρινίζει ότι η υποβολή στοιχείων εκ μέρους των εκκαθαριστικών μελών και των πελατών σχετικά με τις δραστηριότητες εκκαθάρισης προς τις αρμόδιες αρχές πρέπει να γίνεται σε ετήσια βάση. Η συχνότητα της υποβολής τους μπορεί να έχει άμεσες συνέπειες στην αποτελεσματική παρακολούθηση των δραστηριοτήτων εκκαθάρισης, ιδίως στο πλαίσιο της απαίτησης ενεργού λογαριασμού και της παρακολούθησης του κινδύνου συγκέντρωσης έναντι των κεντρικών αντισυμβαλλομένων. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ προτείνει την αύξηση της συχνότητας της υποβολής στοιχείων σε τριμηνιαία βάση, ακολούθως προς τη συχνότητα της τακτικής υποβολής εποπτικών στοιχείων.

Τρίτον, ο προτεινόμενος κανονισμός διευκρινίζει ότι τα στοιχεία πρέπει να υποβάλλονται από τα εκκαθαριστικά μέλη και τους πελάτες στις αρμόδιες αρχές τους. Σύμφωνα με τον EMIR ([71]), την οδηγία 2013/36/ΕΕ ([72])και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου ([73]), οι εν λόγω αρμόδιες αρχές ενδέχεται να διαφέρουν για τα εκκαθαριστικά μέλη και τους πελάτες. Ως εκ τούτου, για λόγους σαφήνειας θα πρέπει να εισαχθεί στον προτεινόμενο κανονισμό τροποποίηση που να λαμβάνει υπόψη το εν λόγω ζήτημα και να διασφαλίζει ότι οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν τα υποβαλλόμενα στοιχεία σύμφωνα με την εποπτική εντολή τους βάσει του ισχύοντος πλαισίου.

Στις περιπτώσεις που η ΕΚΤ συνιστά την τροποποίηση του προτεινόμενου κανονισμού και της προτεινόμενης οδηγίας, συγκεκριμένες προτάσεις διατύπωσης περιλαμβάνονται σε τεχνικό κείμενο εργασίας και συνοδεύονται από τη σχετική αιτιολογία. Το τεχνικό κείμενο εργασίας διατίθεται στην αγγλική γλώσσα στο EUR-Lex.

Φρανκφούρτη, 26 Απριλίου 2023.

Η Πρόεδρος της ΕΚΤ
Christine LAGARDE

([71]) Βλ. άρθρο 2 σημείο 13 του κανονισμού EMIR.
([72]) Βλ. άρθρο 4 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ.
([73]) Βλ. άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 287 της 29.10.2013, σ. 63).